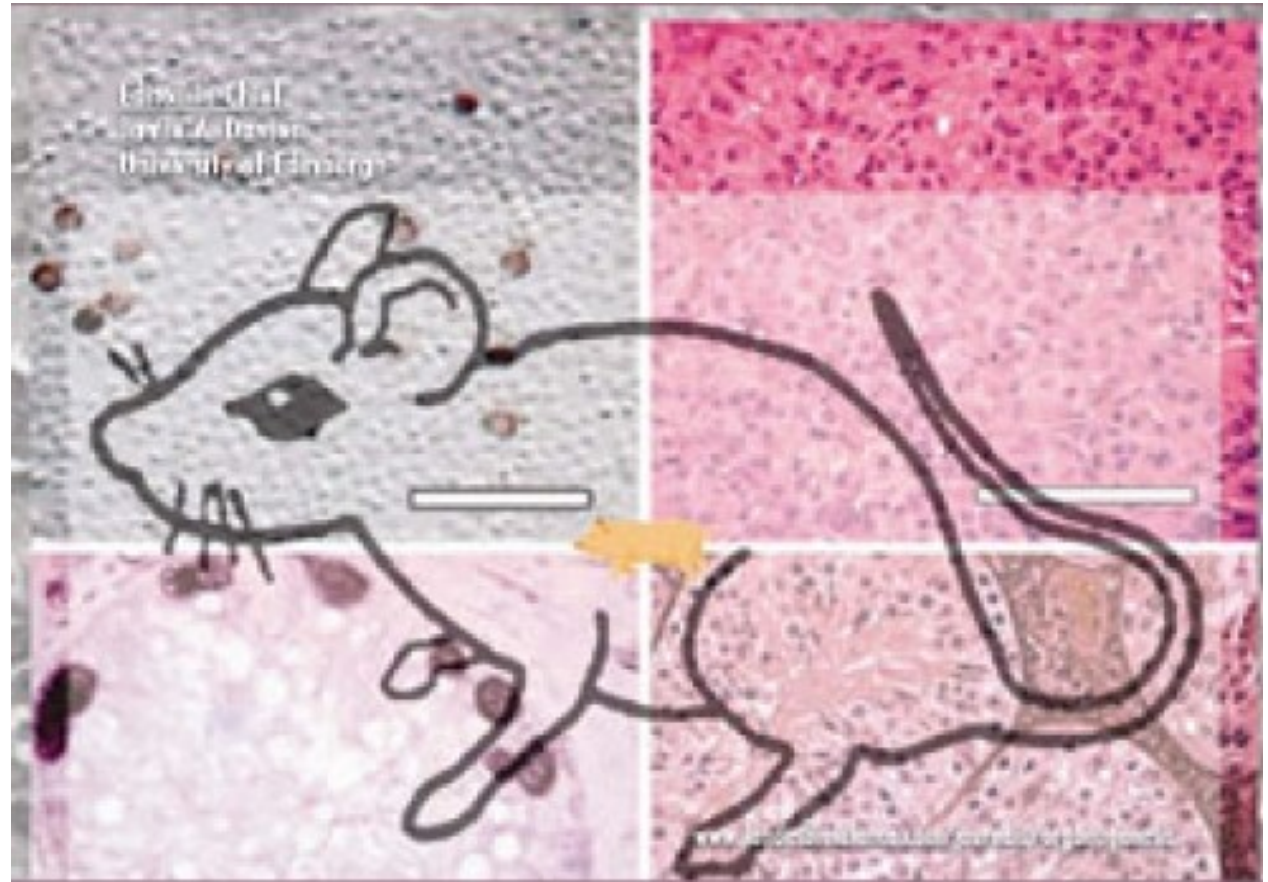

Pohybová soustava

Deriváty mezodermu

- Osifikace
- Vývoj kostí
- Kostra
- Svalovina

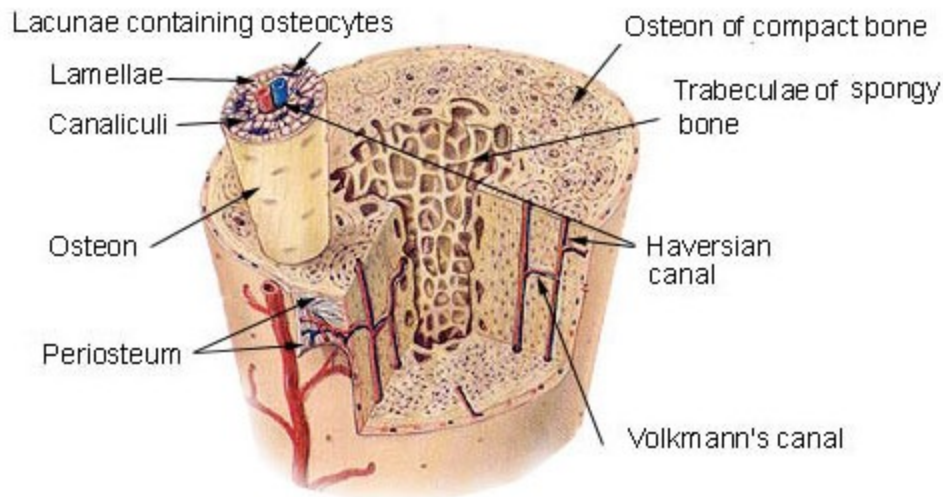
Vývoj kostí

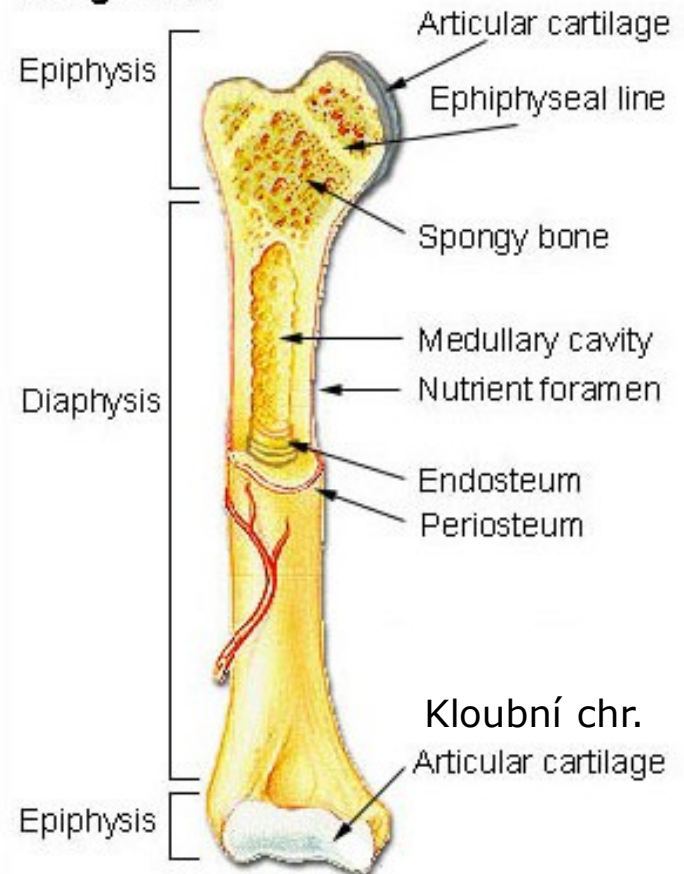
Schéma struktury kostí

Compact Bone & Spongy (Cancellous Bone)

<http://bp2.blogger.com>

Long Bone

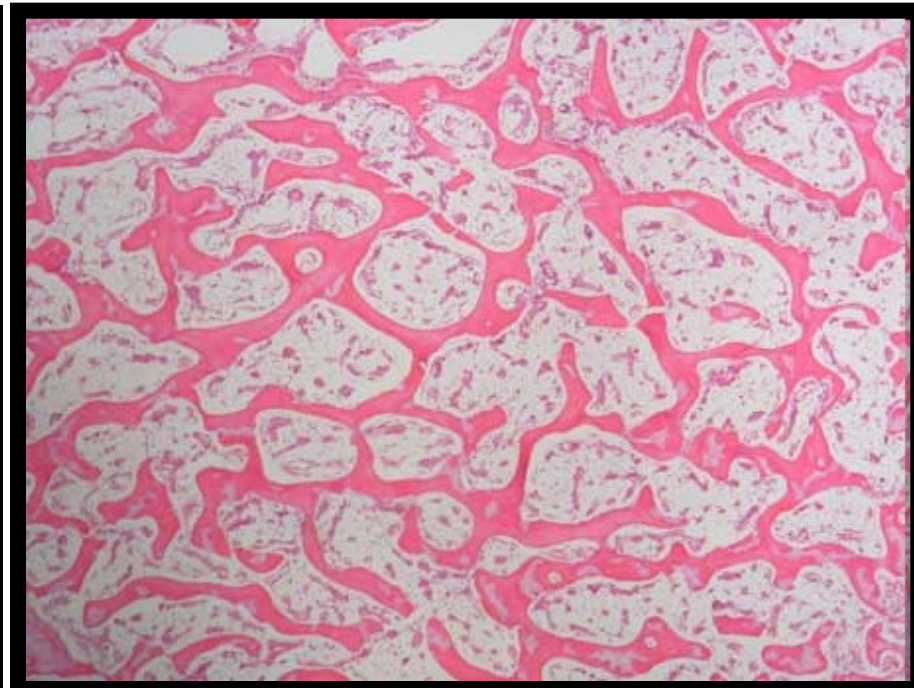
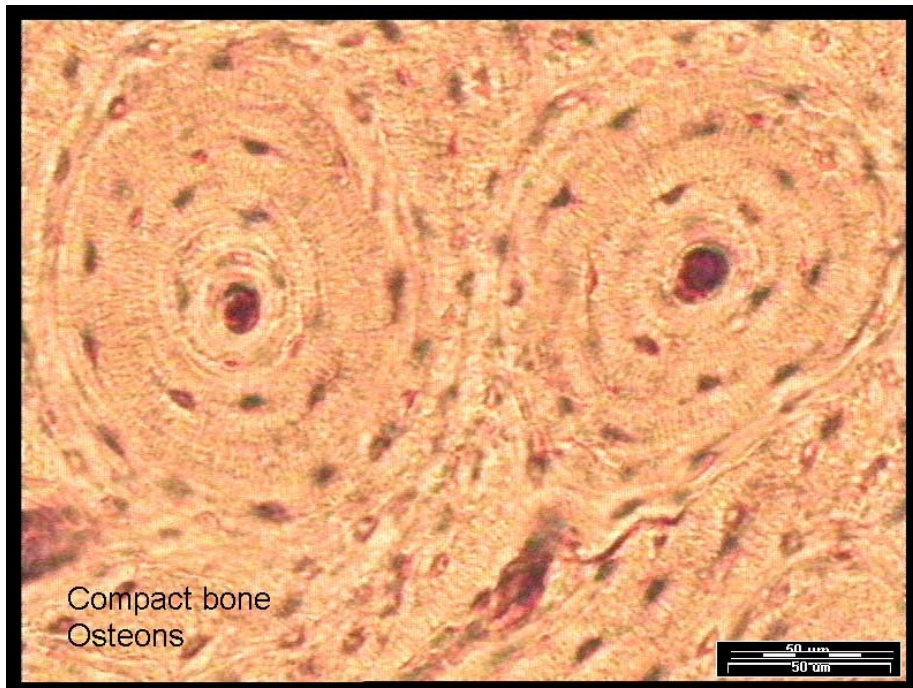

<http://www.kulturistika.net/obecne-o-kostech>

Typy kostí

- Vlákennitá – i.u.v. (kolagenní fibrily)
- Lamelární – kompaktní
  - spongiózní

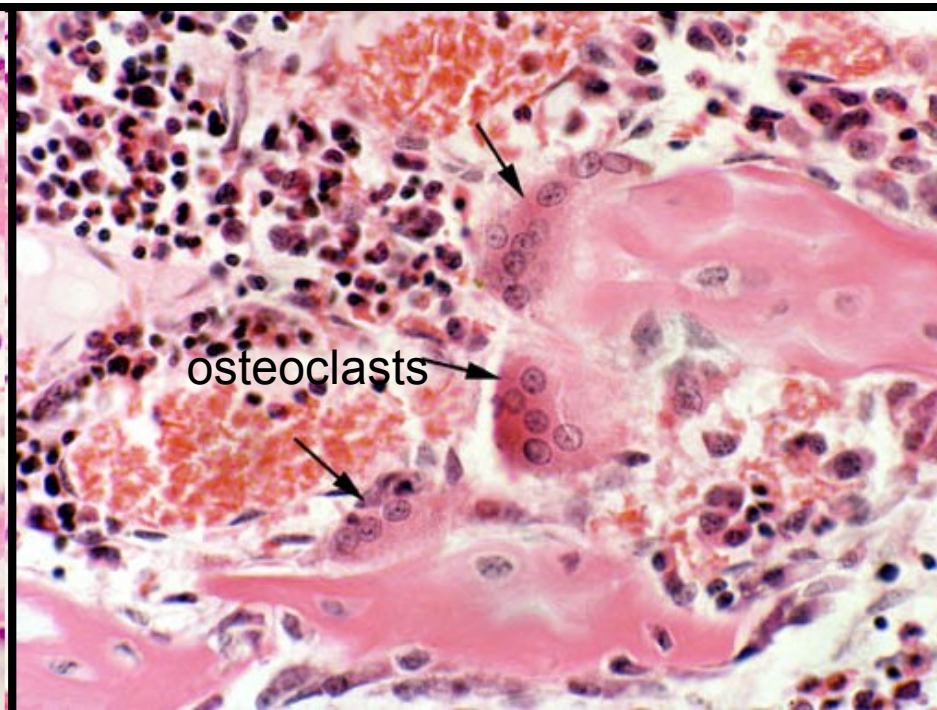
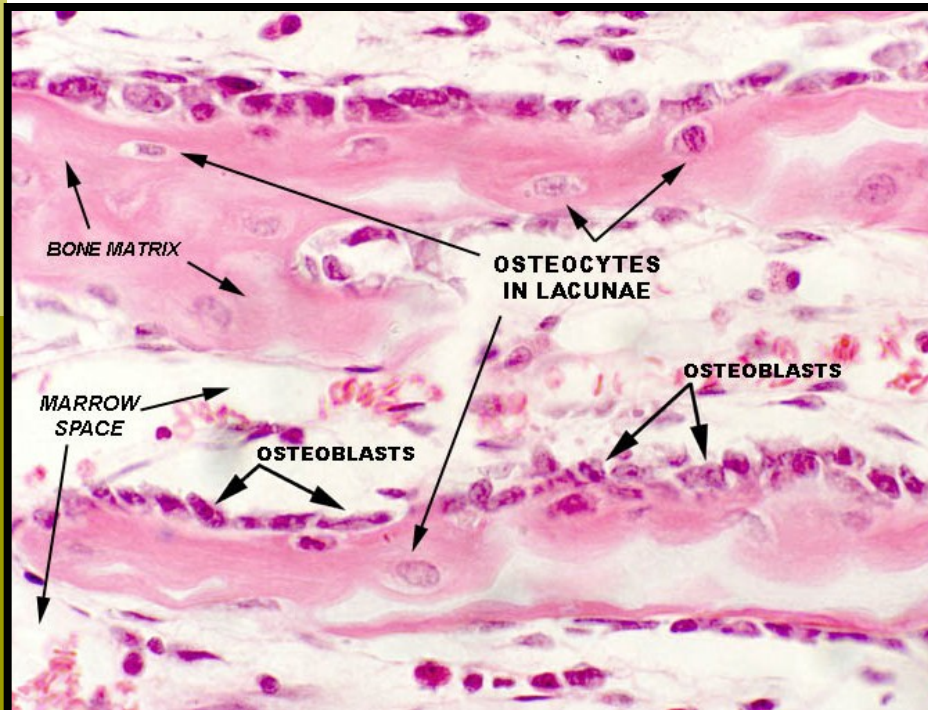

Typy buněk v kostní tkáni (z krve)

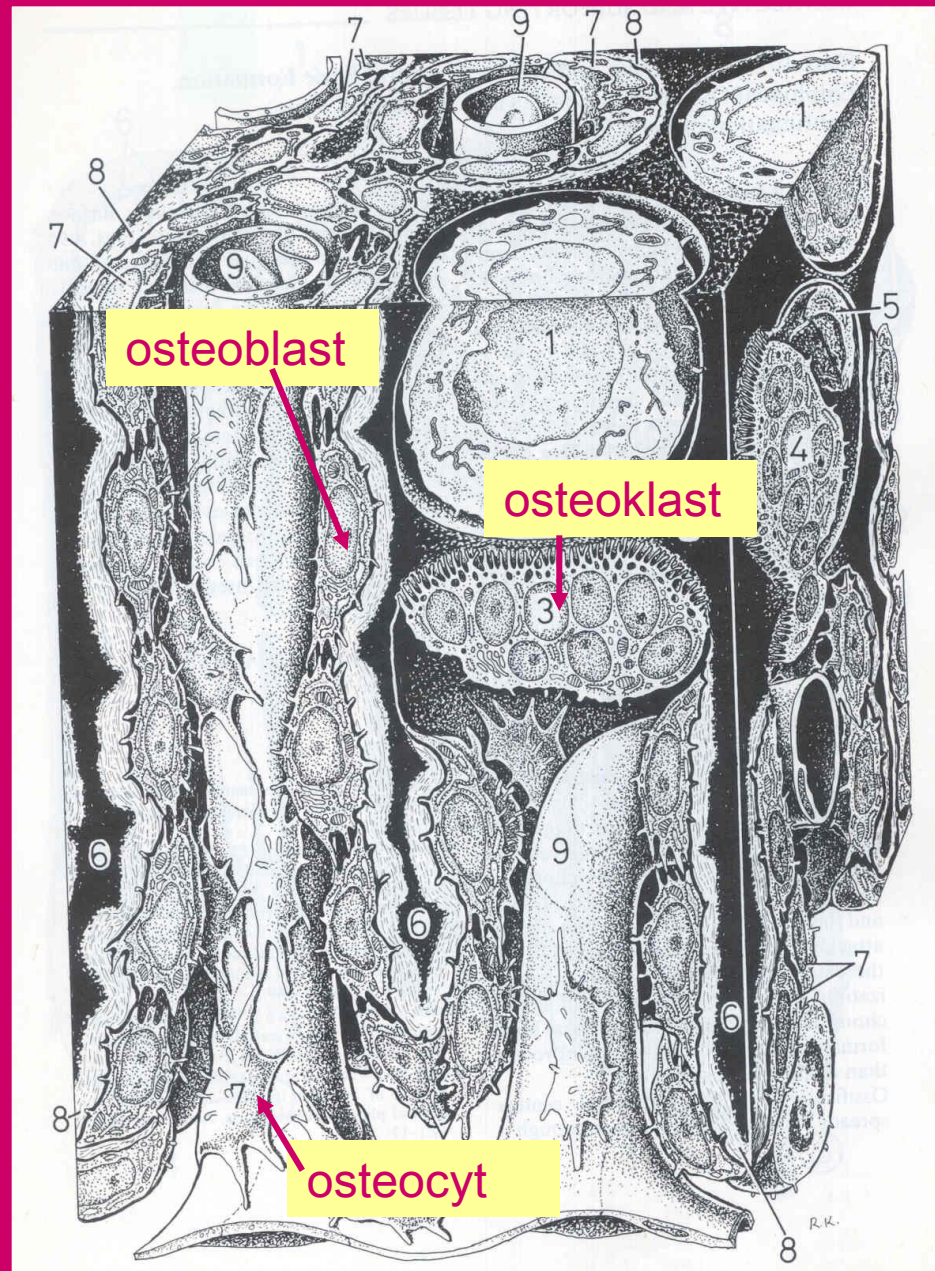
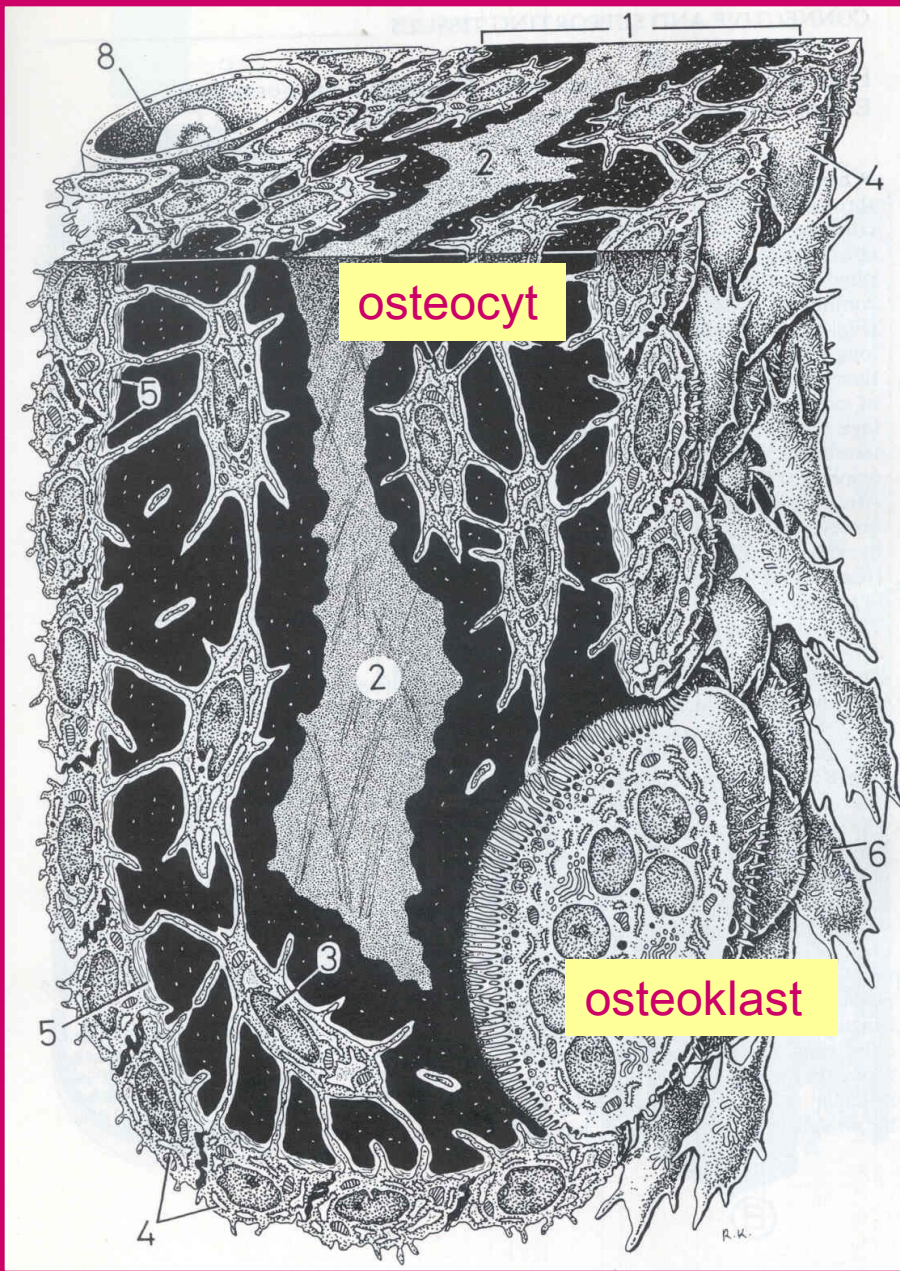
Osteoblasty – bazofilní, kubické, polarizované

Osteocyty – silně bazofilní, osteoblasty zapouzdřené v lakunách

Osteoklasty – velké buňky, vícejaderné, produkují hydrolytické enzymy
– přestavba kosti, uvolnění Ca, P, **monocytární linie**

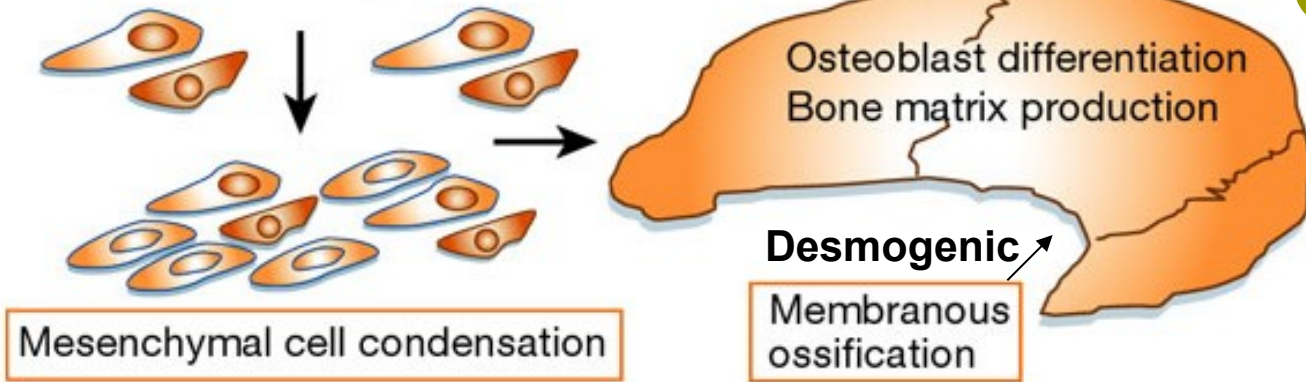
Detail

Cells from cranial neural crest,
somites and lateral plate mesoderm

Osifikace

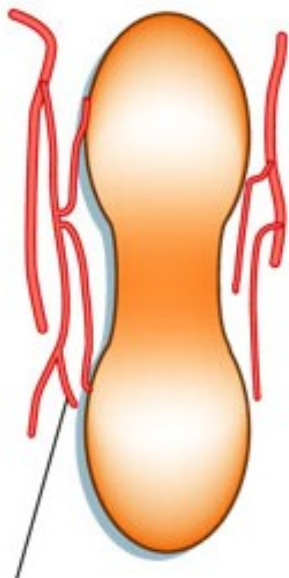
Ploché kosti

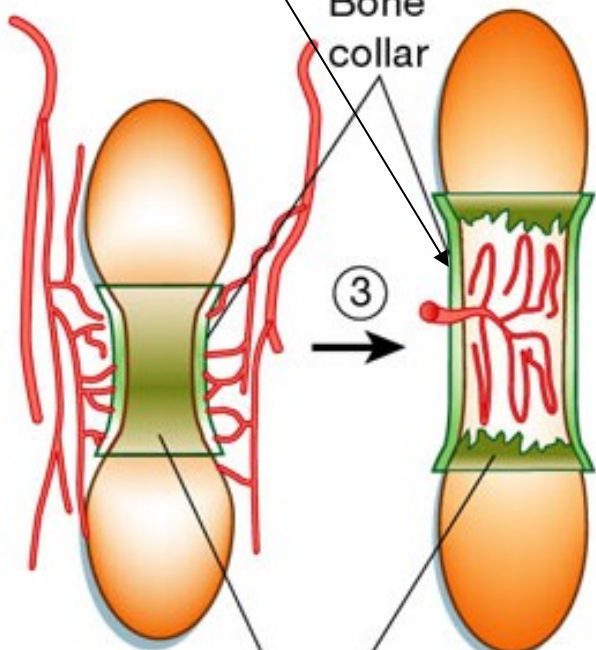
Cartilage anlage

①

②

③

Growth of capillaries around
the cartilage anlagen

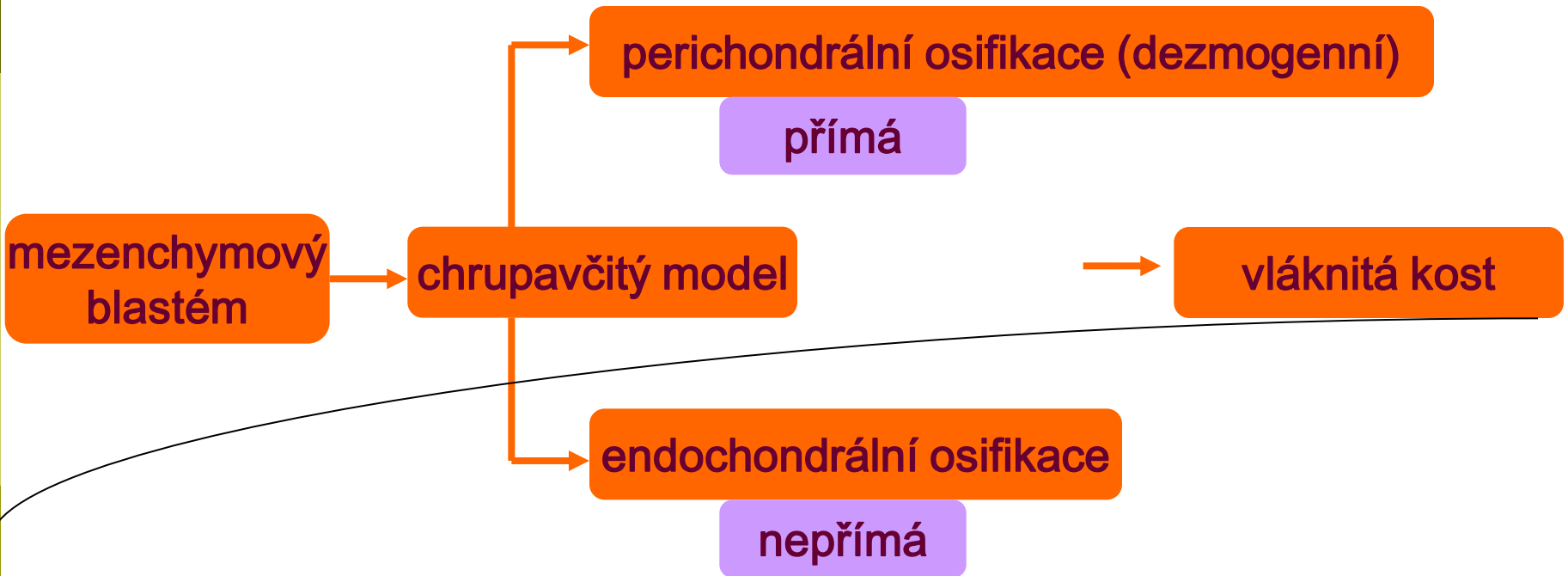
Hypertrophic cartilage with
high-level VEGF expression

Dlouhé kosti

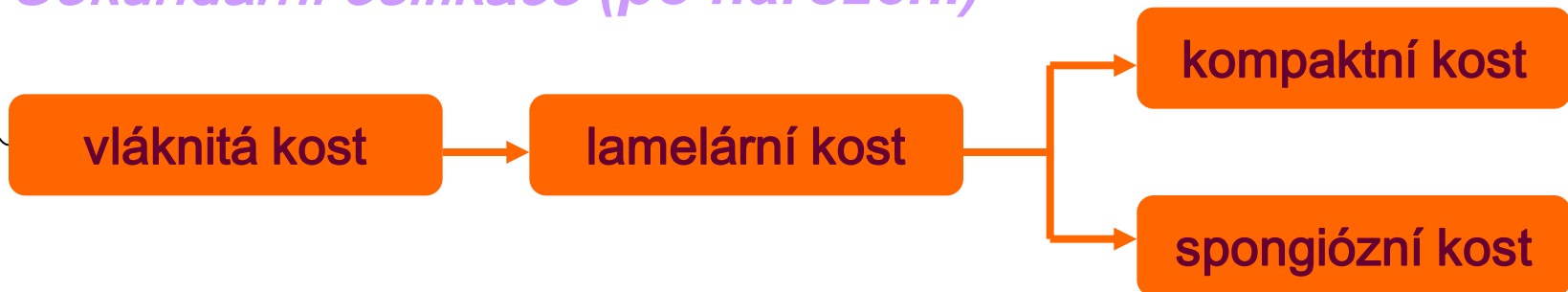
Endochondral ossification

Dlouhé kosti

Primární osifikace

Sekundární osifikace (po narození)

Chrupavka

- Chrupavka - buňky (chondrocyty)
- mezibuněčná hmota (GAG)
    - amorfní
    - vláknitá (kolagen)

GAG – glykosaminoglykany – chondroitinsulfát,
keratansulfát
heparansulfát
kys. hyaluronová

Dezmogenní (intramembránová) osifikace

mitózy mezenchymálních buněk

mezenchymový blastém

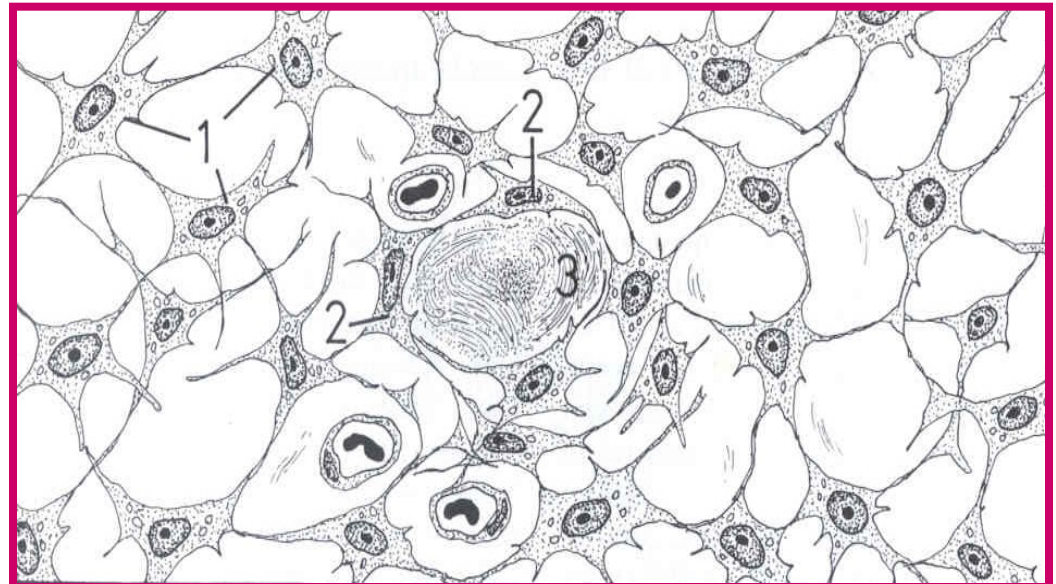
(zahuštěná, bohatě **vaskularizovaná** mezenchymální ploténka
zdroj buněčných elementů)

diferenciace osteoblastů

osteoid = organická kostní matrix (kolagenní fibrily, proteoglykany)

osifikační centra

Dezmogenní osifikace

kalcifikace osteoidu

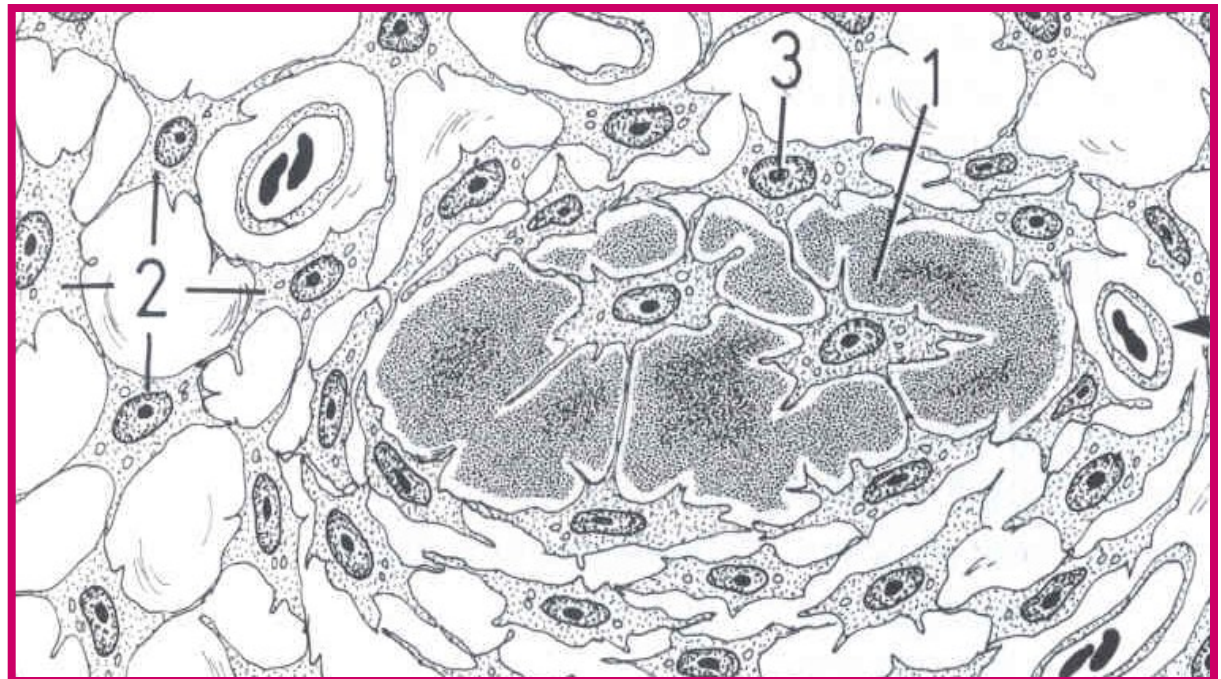
přeměna osteoblastů v osteocyty

permanentní přeměna mezenchymálních buněk v osteoblasty na periferii osifikačních center

produkce osteoidu

**zvětšování
osifikačních center**

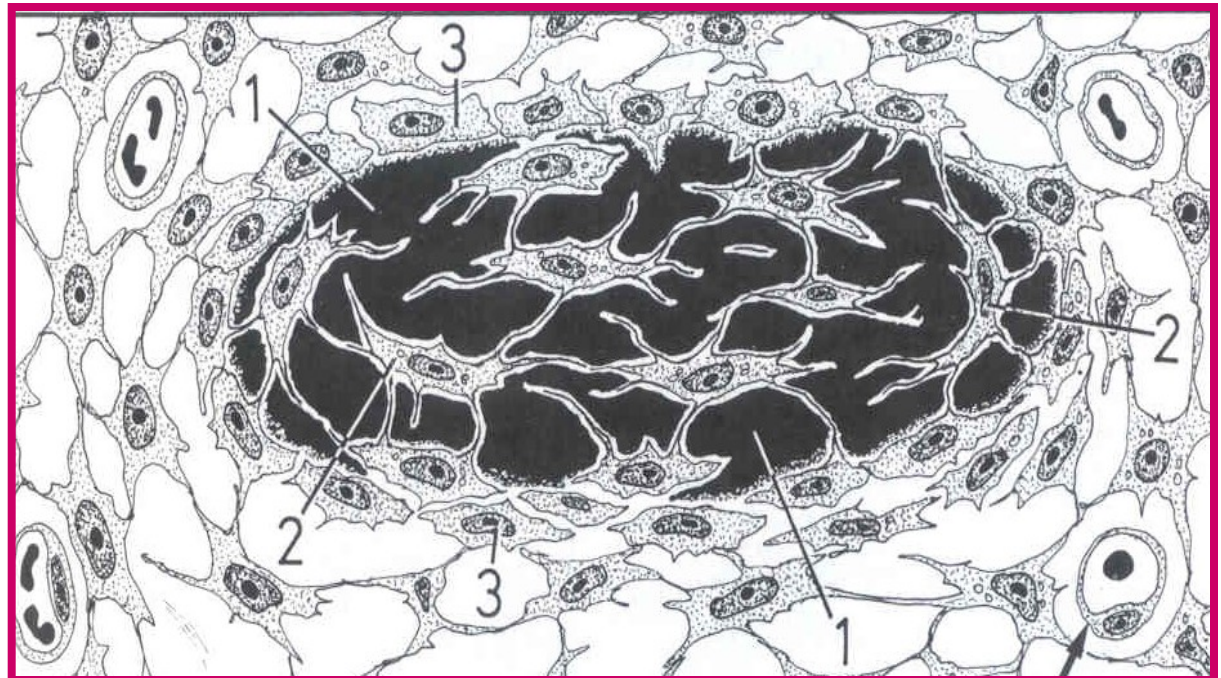

Dezmogenní osifikace

osifikační centra - vzhled trámců

vzájemné
propojení trámců

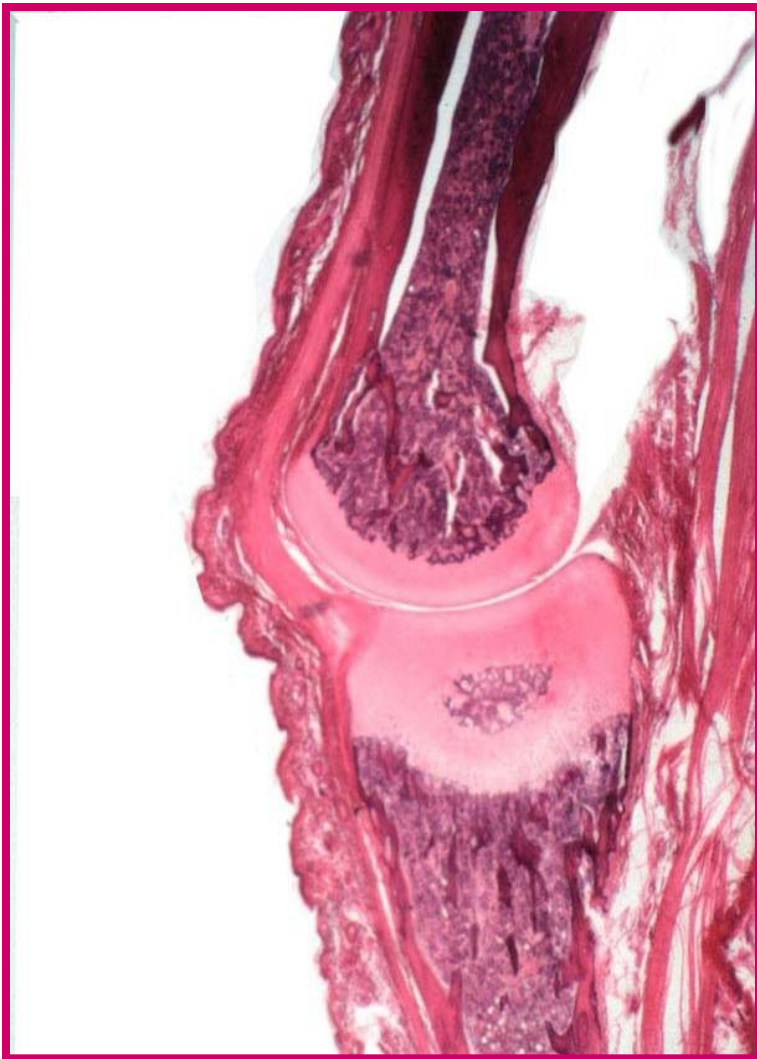
Desmogenní/intramembránová osifikace

Endochondrální osifikace

---

1) Vznik manžetové kosti 7. týden IUV

mitózy mezenchymálních buněk
mezenchymový blastém

Chrupavčitý základ kosti

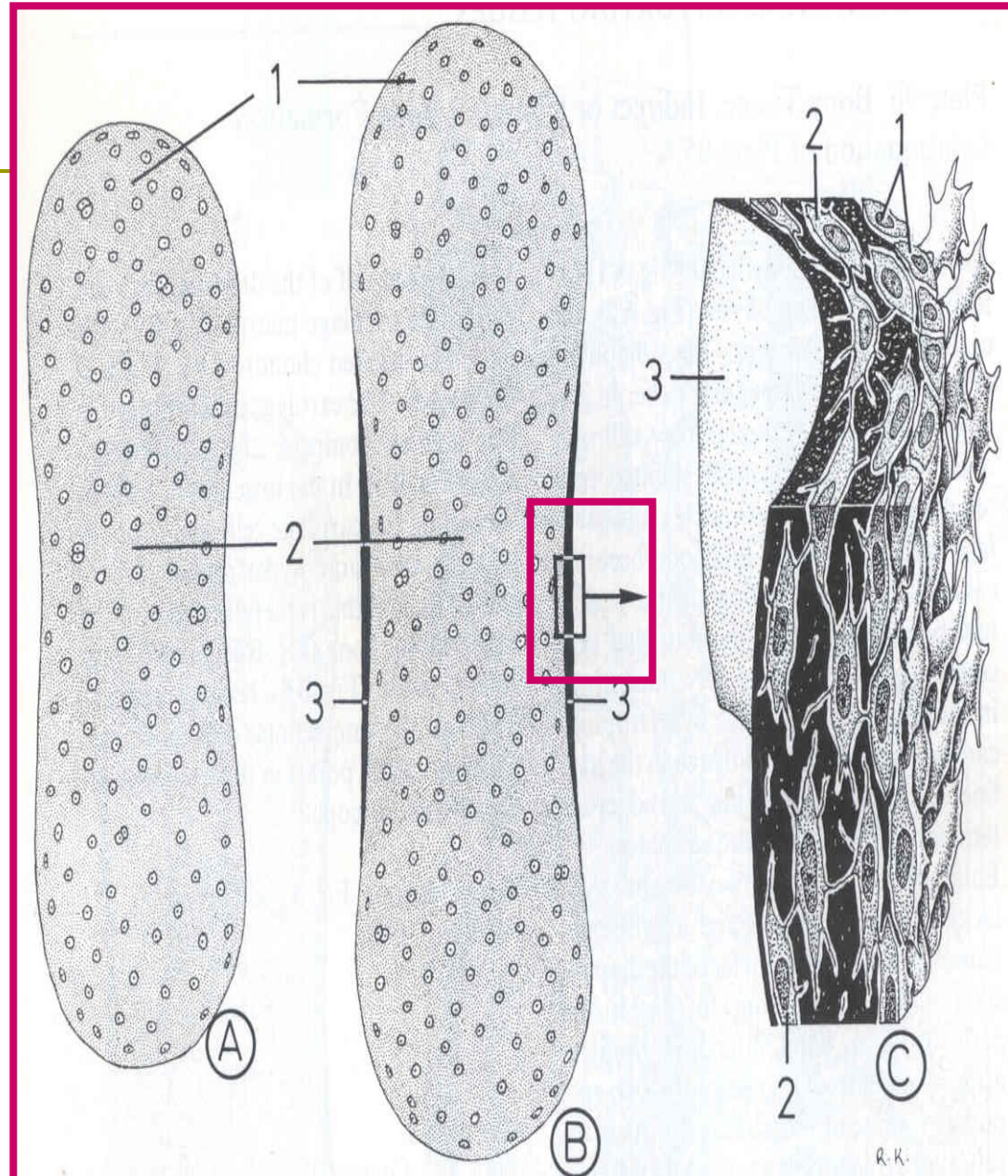

přímá perichondrální
dezmogenní osifikace
vazivového perichondria

postupný růst k oběma
epifýzám

následné změny v centru
chrupavky obklopené
manžetovou kostí

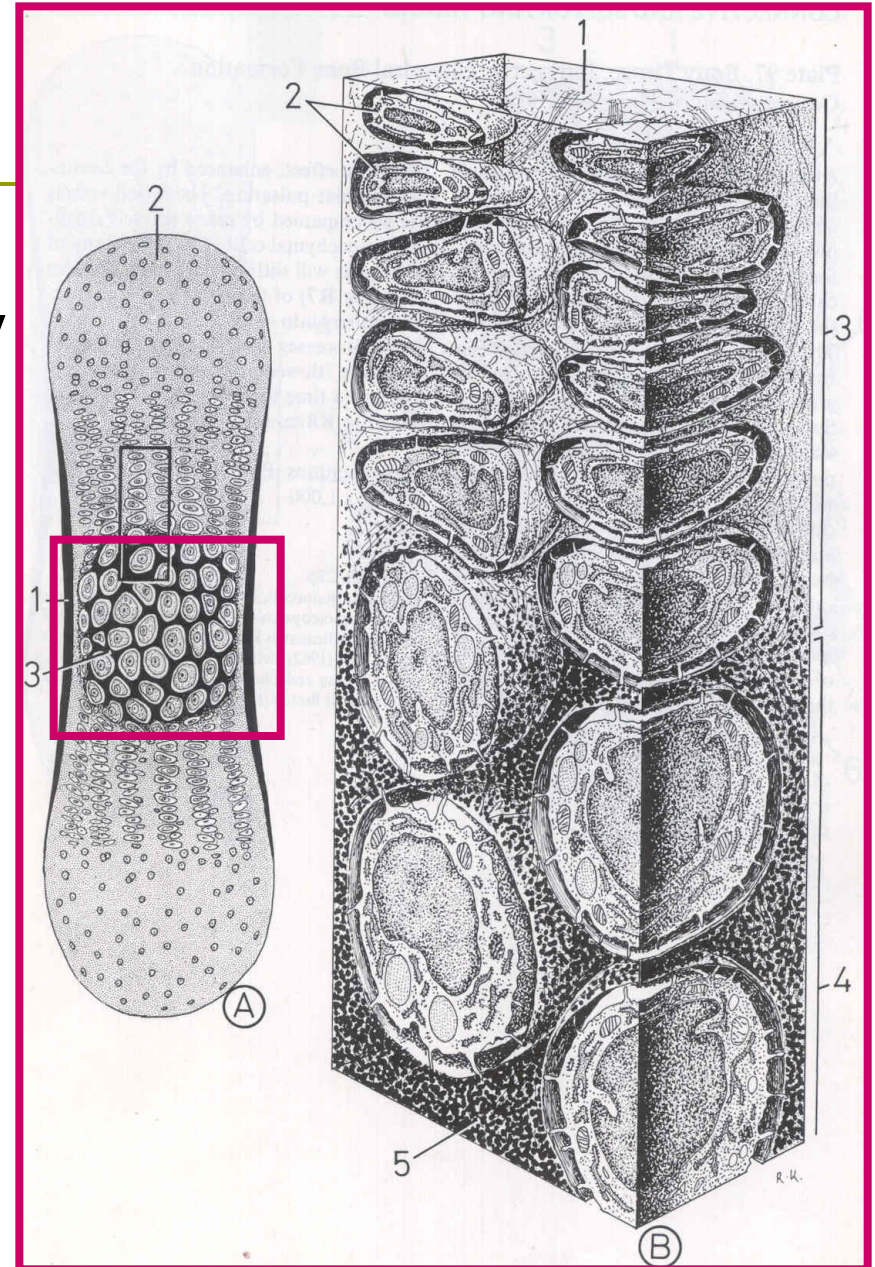

2) Vznik primárního osifikačního centra

omezení difúze substrátů do chrupavky
hypertrofie chondrocytů
(hromadění zásobních látek-glykogen)
komprese a kalcifikace mezibuněčné
hmoty
degenerace chondrocytů

primární osifikační centrum

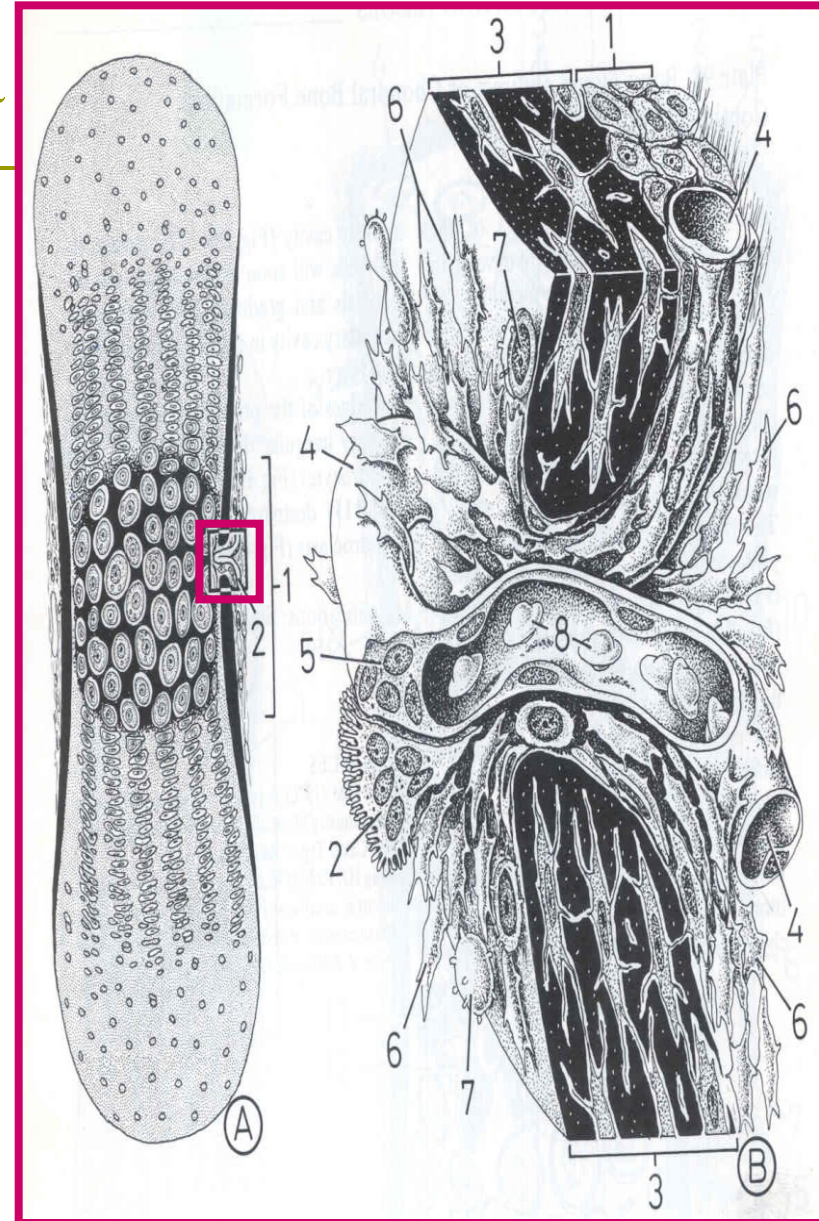
3) Růst cévního pupene do primárního osifikačního centra

**cévy doprovázené nediferencovanými
mezenchymálními buňkami**
(zdroj buněčných elementů)
diferenciace chondroblastů
eliminace odumřelých chondrocytů

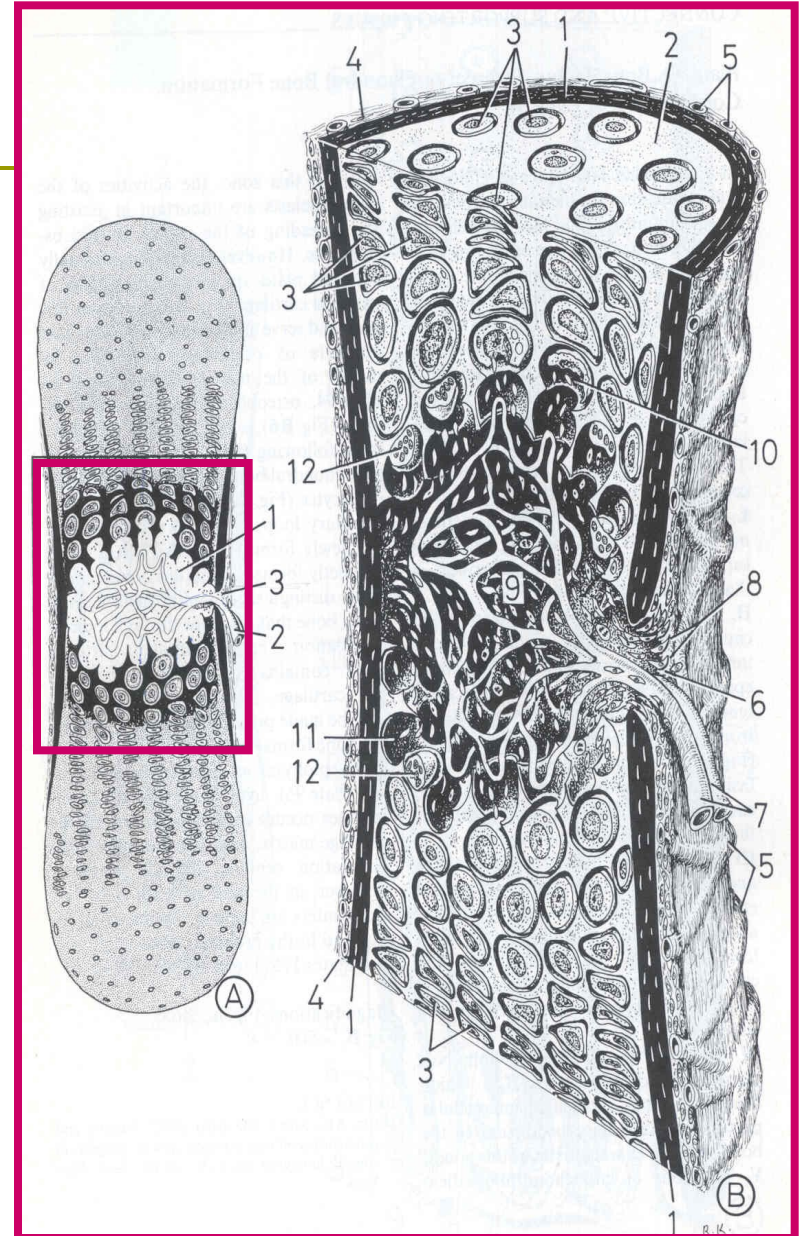
směrové trámce

zbytky zvápenatělé mezibuněčné matrix

4) Vznik novotvorené kosti

- diferenciace osteoblastů
- nasedání osteoblastů na směrové trámce
- produkce osteoidu na povrchu trámců
(ztluštění trámců)
- kalifikace osteoidu
- přeměna osteoblastů v osteocyty

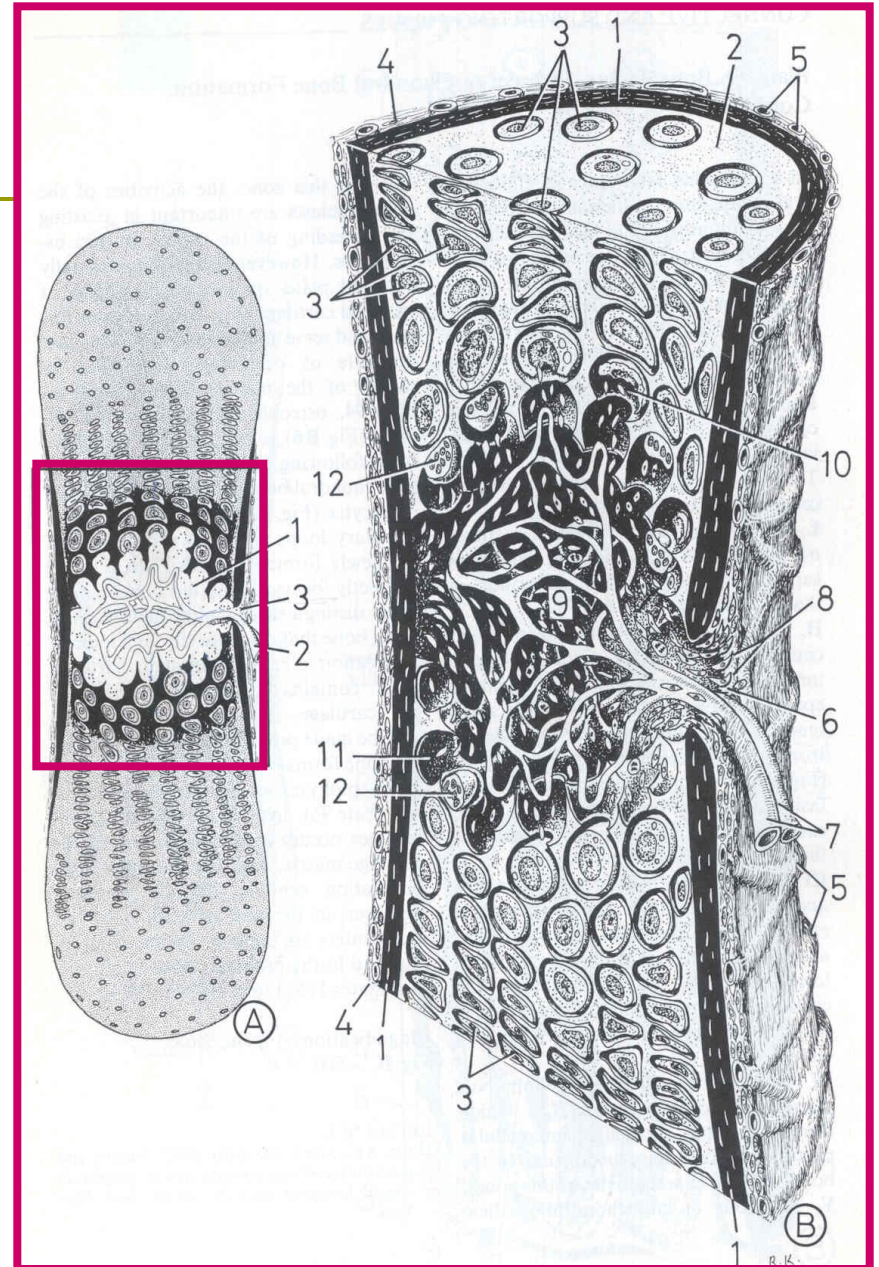

5) Vytvoření primární dřeňové dutiny

diferenciace osteoklastů
resorpce novotvořené kosti

primární dřeňová dutina

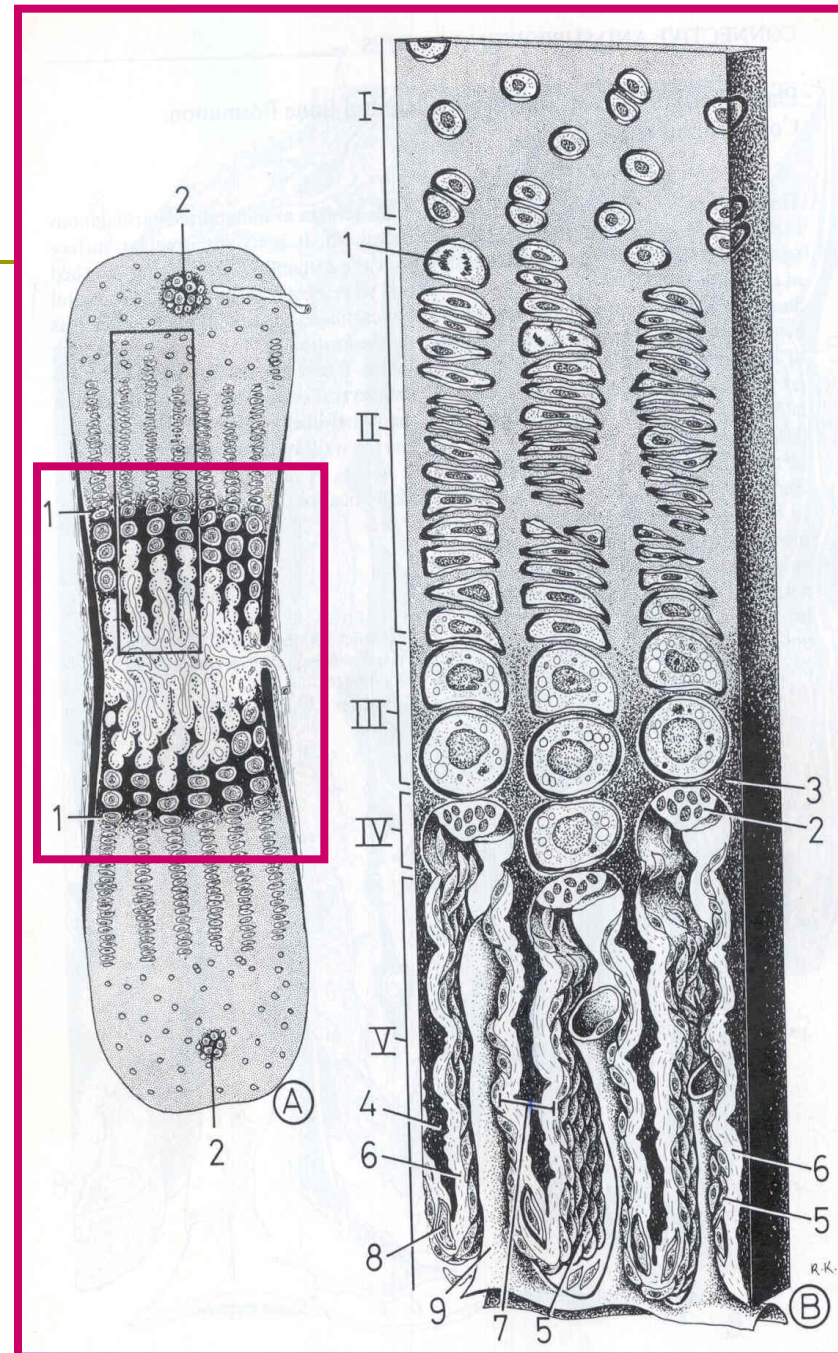
6) Postupné rozšíření dřeňové dutiny

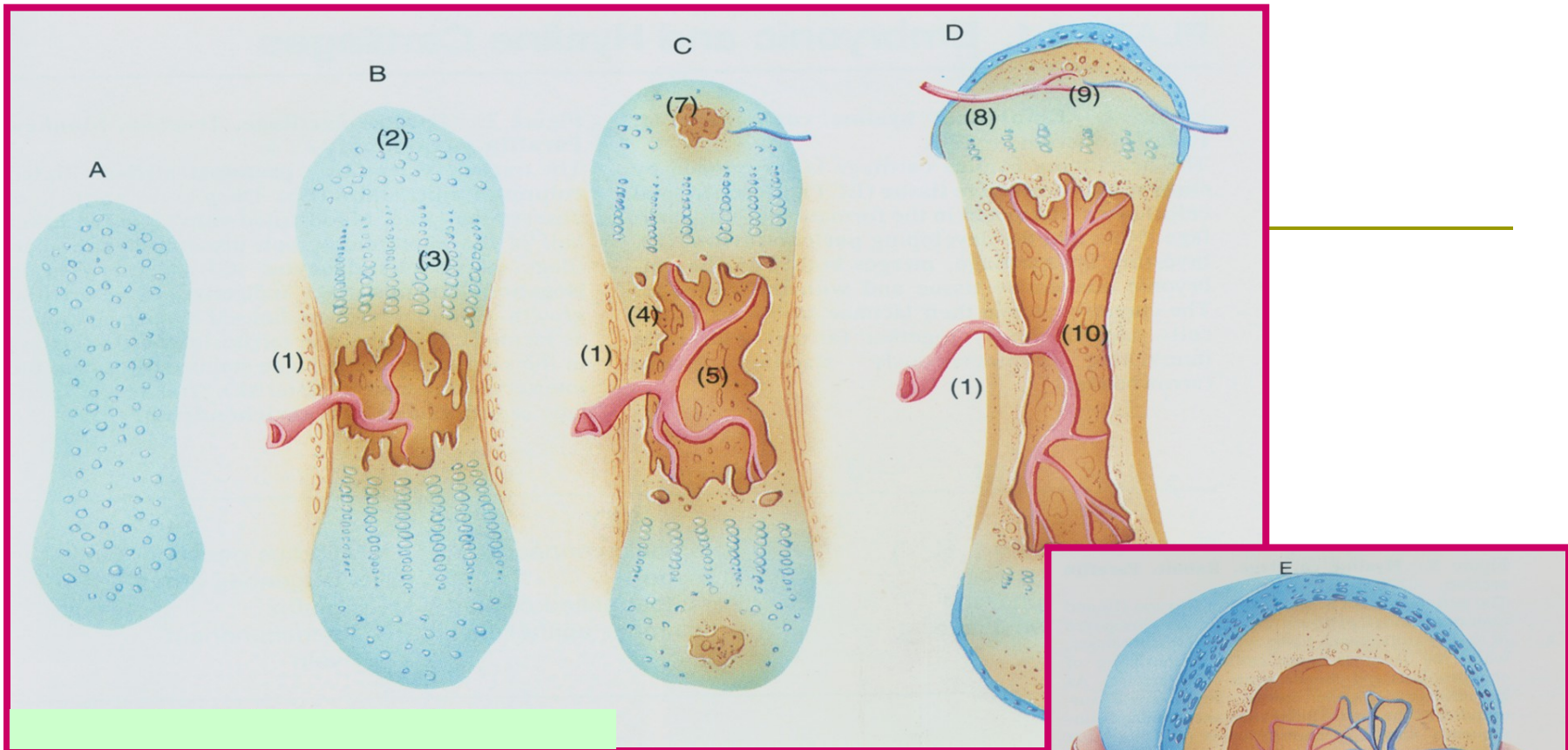
stočení a prorůstání cév k epifýzám

longitudinální růst
primárního osifikačního centra

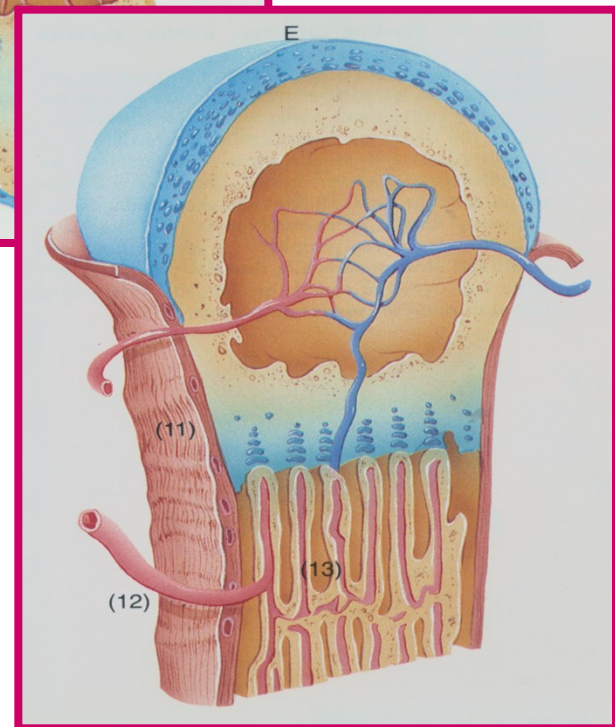

dosažení hranice
mezi diafýzou a epifýzou

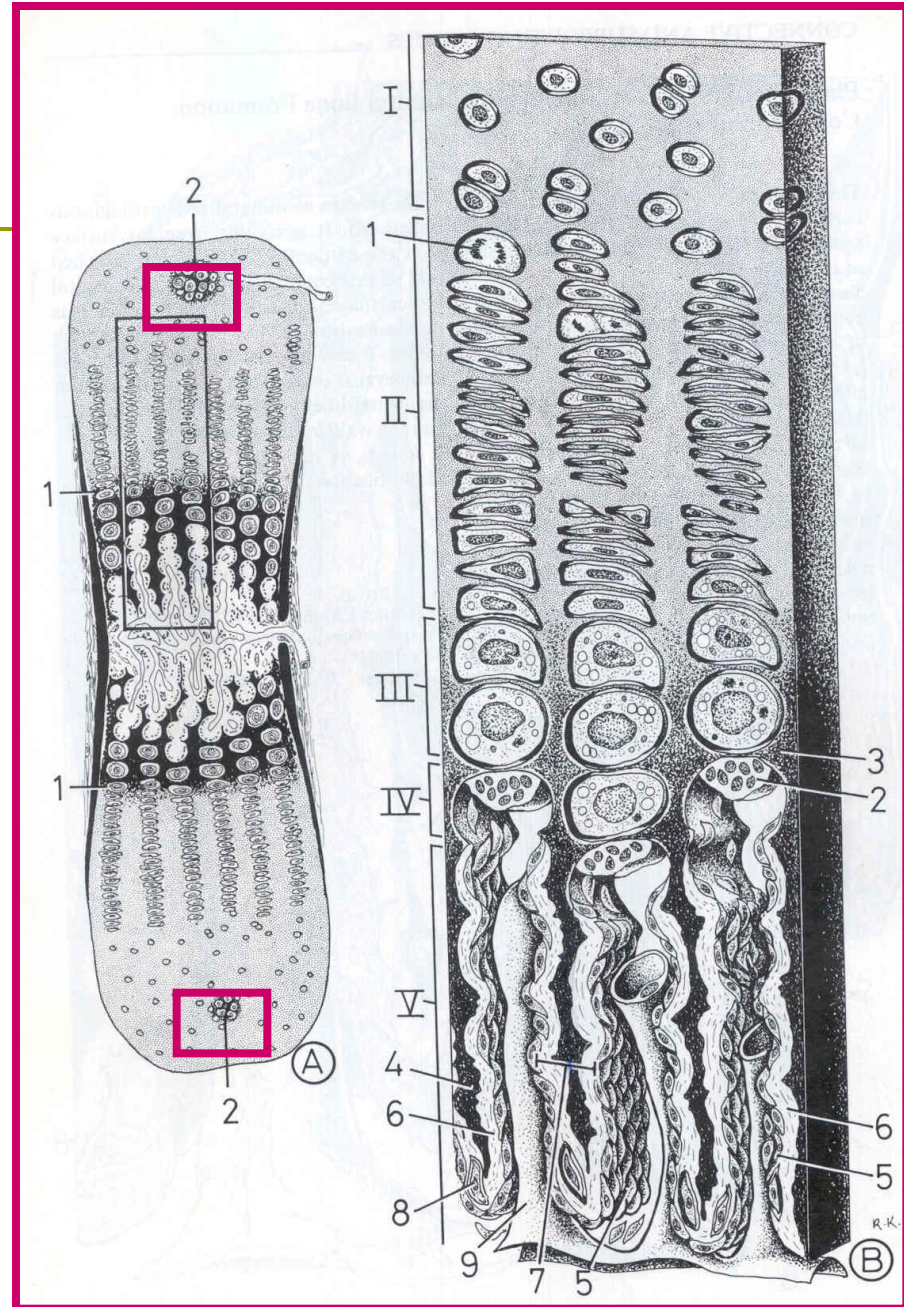

**Zpočátku je dutina vyplněna
osteogenní a později
hematogenní kostní dření**

7) Vznik sekundárních osifikačních center

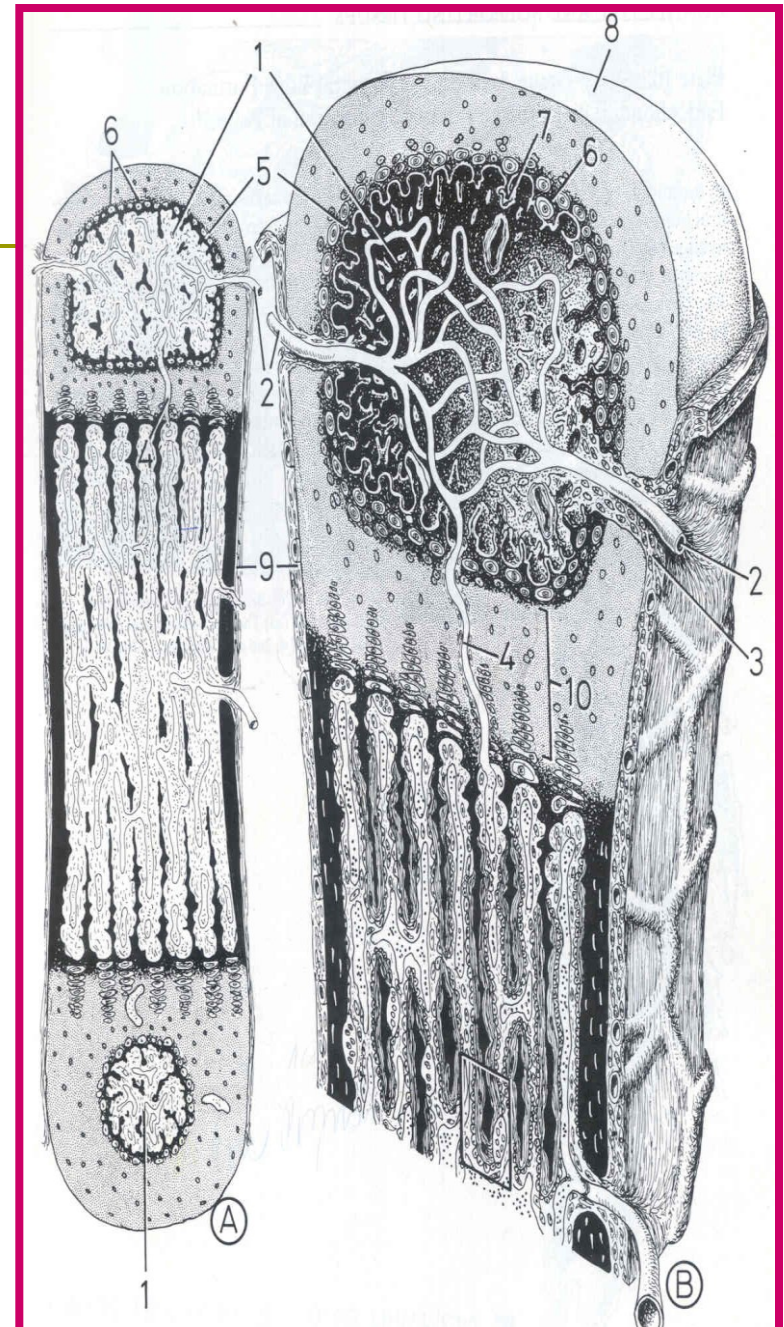

8) Růstová chrupavka

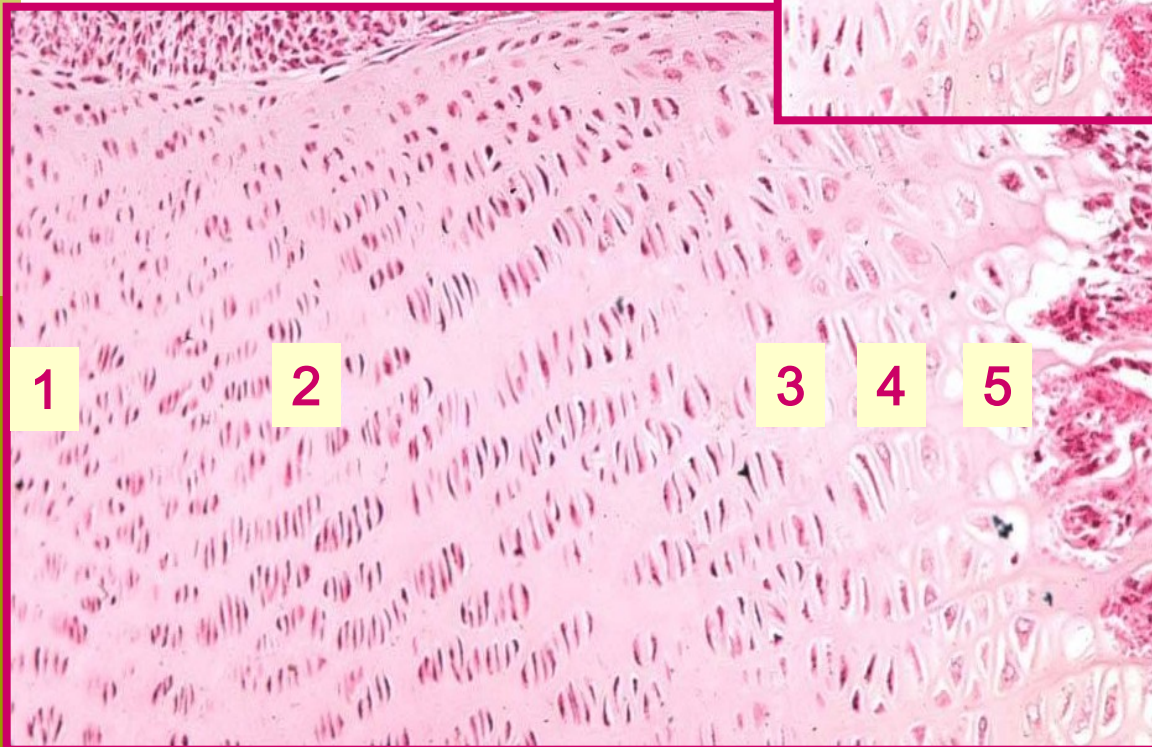
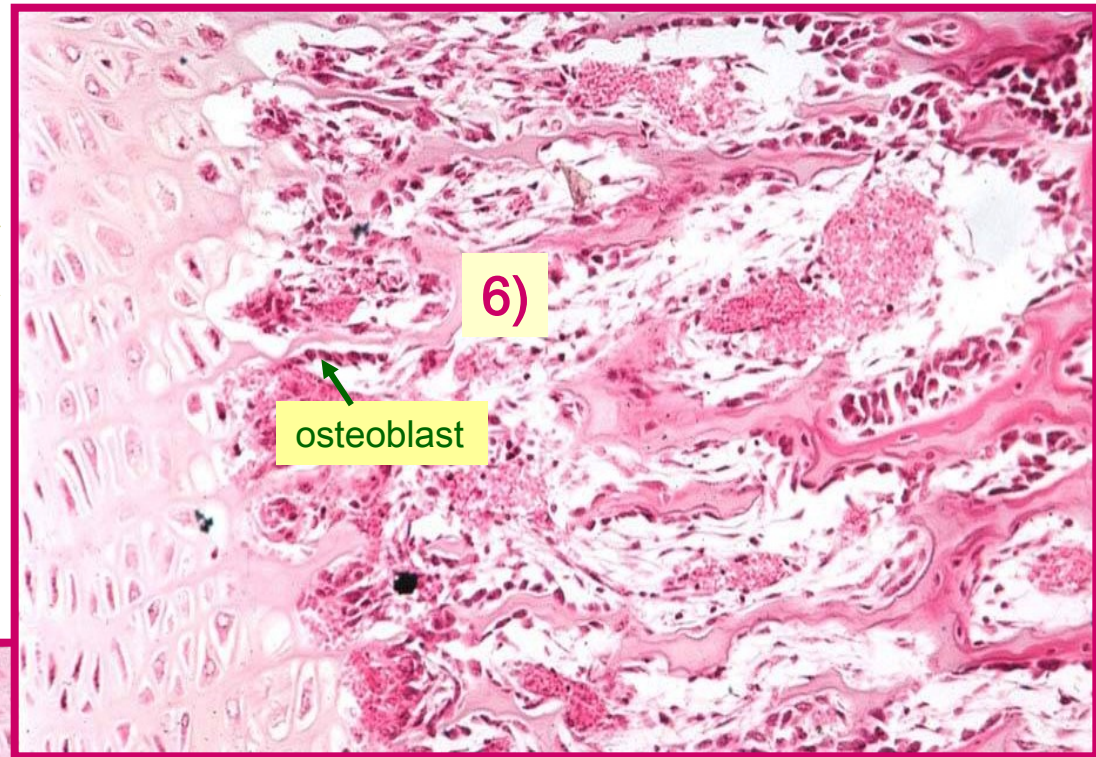
- mitotická aktivita chondrocytů
- hypertrofie a degenerace chondrocytů
- redukce a kalcifikace mezibuněčné matrix
- eliminace odumřelých chondrocytů (chondroklasty)
- vznik směrových trámců
- produkce osteoidu (osteoblasty)
- kalcifikace osteoidu
- přeměna osteoblastů v osteocyty
- resorpce novotvořené kosti (osteoklasy)

9) Rozvoj sekundárních osifikačních center

- radiální růst
- sekundárních osifikačních center

- 1) Zóna hyalinní chrupavky
- 2) Zóna rostoucí chrupavky
- 3) Zóna hypertrofické chrupavky
- 4) Zóna kalcifikované chrupavky
- 5) Linie eroze
- 6) Zóna osteoidní
- 7) Zóna osiformní
- 8) Zóna resorpce

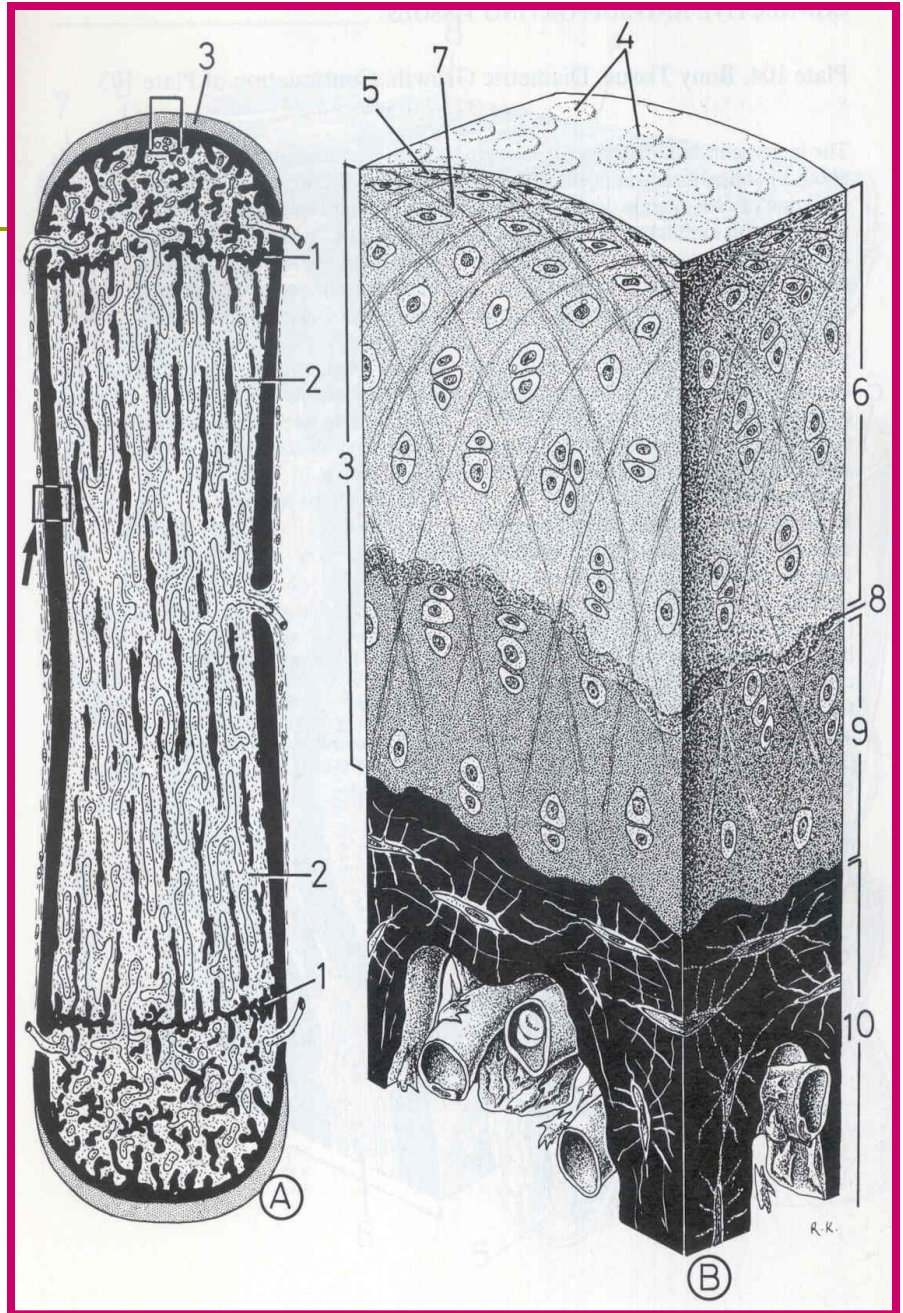

10) Uzávěr epifýz 20. rok

ukončení proliferace (zánik)
chrupavky růstové ploténky
náhrada kostní tkání

ukončení růstu dlouhé kosti

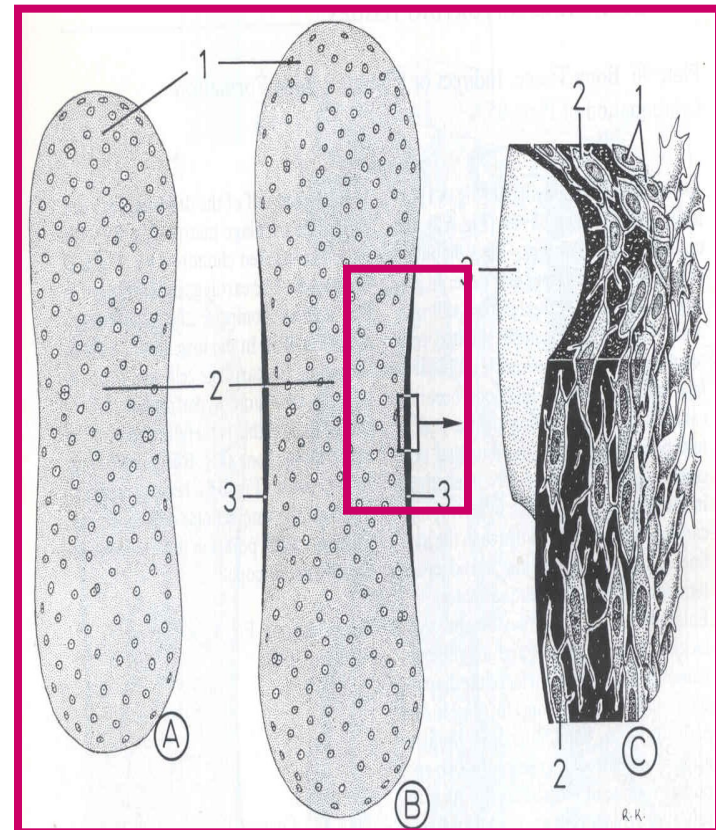
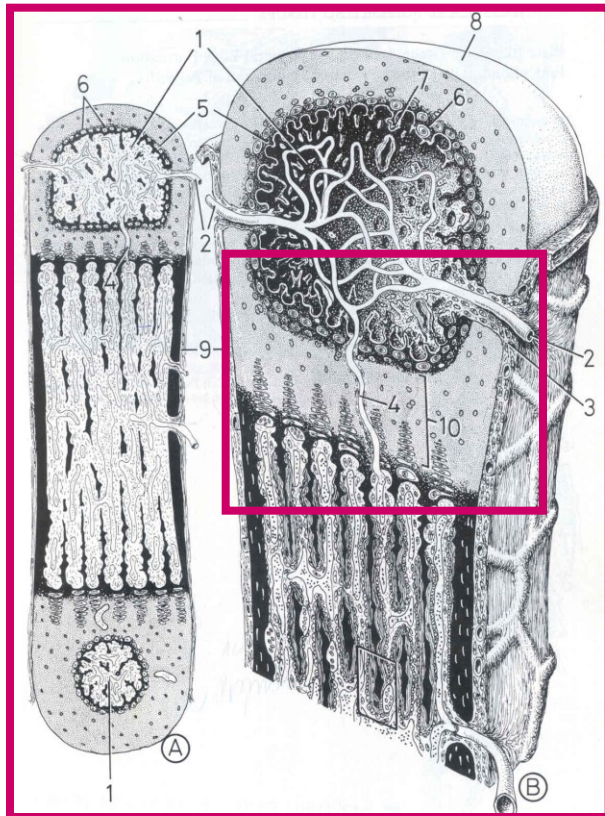

Růst kosti do délky

Růst kosti do šířky

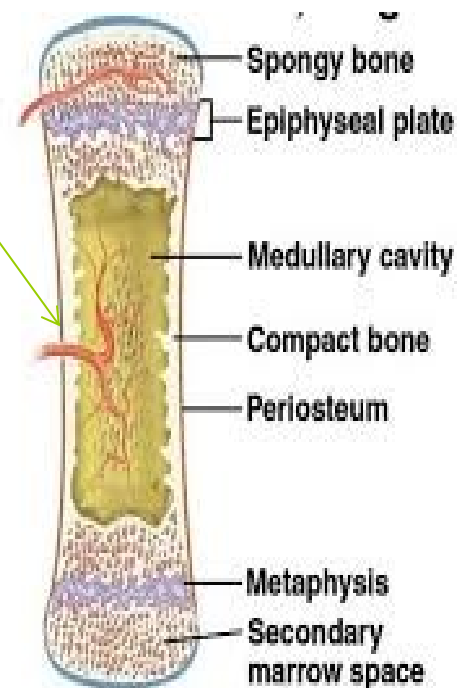
epifyzární růstové ploténky

ztlušťování manžetové kosti apozicí
kostní tkáně vzniklé
perichondrální/periostální osifikací

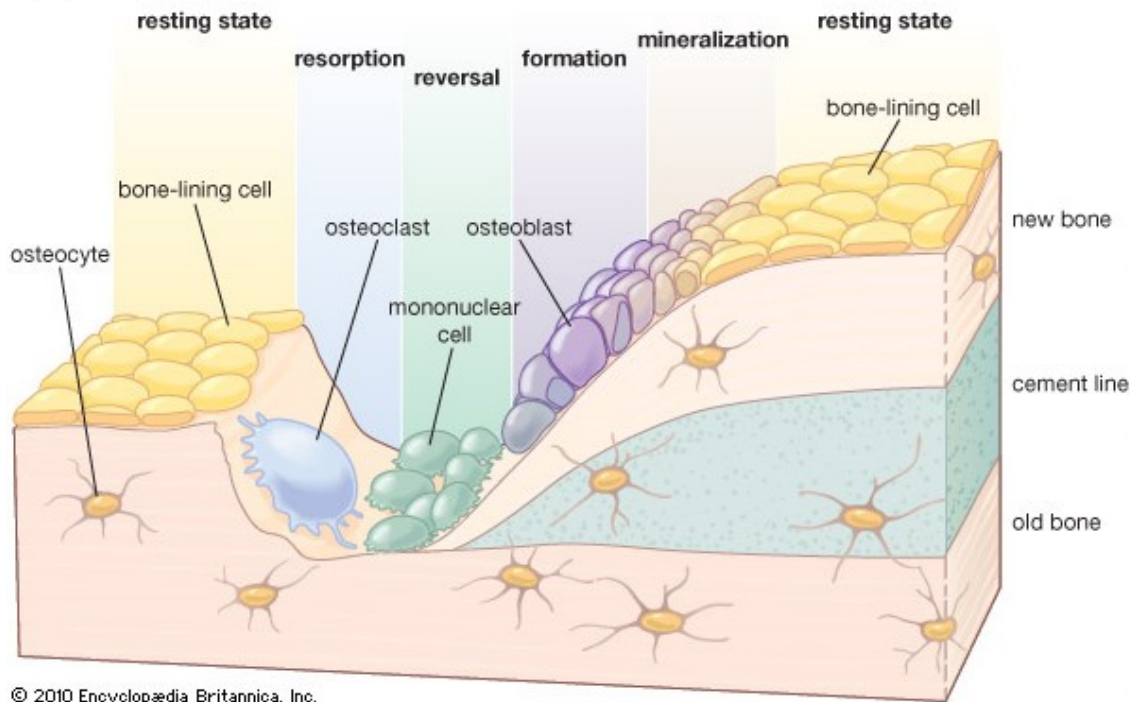

Sekundární osifikace

1. Osteoklasty na povrchu pláště periostální kosti tvoří resorpční dutinky do nichž vrůstají cévy s vazivem
2. Orientace dutin souběžně s podélnou osou diafýzy
3. Z vazivových buněk kolem cév se diferencují osteoblasty, které začnou kolem osifikačních cév ukládat kostní lamely
4. Tvorba osteonů (haversův kanálek a céva uvnitř)
5. Popsaný proces vynechává vnější a vnitřní povrch primární kompakty, čímž dojde k odlišení zevních a vnitřních plášťových lamel

Bone remodeling

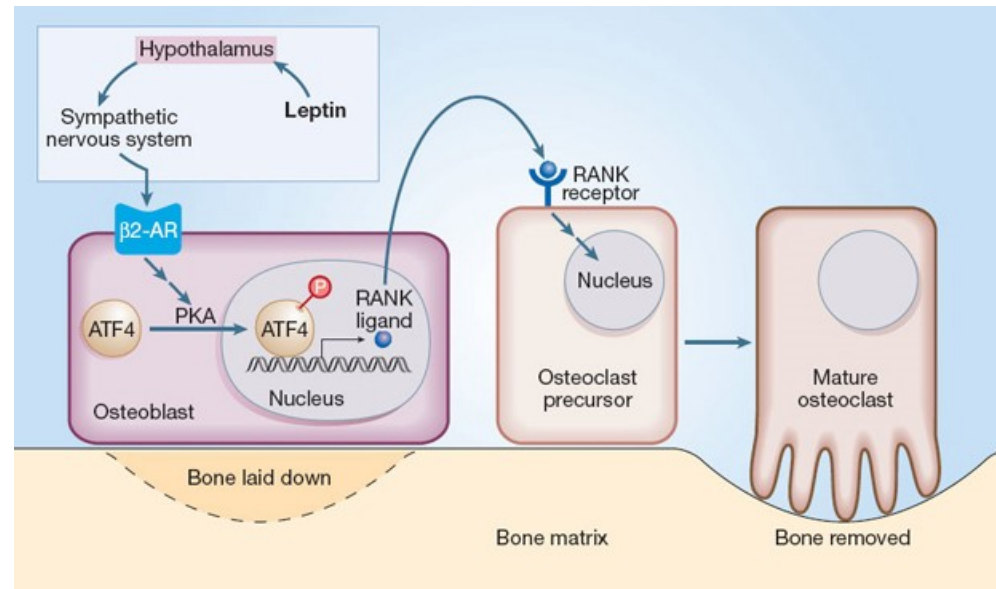

© 2010 Encyclopædia Britannica, Inc.

Obnova kostí

Každý rok se obnoví
25 % trámčitých kostí
3 % kompaktních kostí

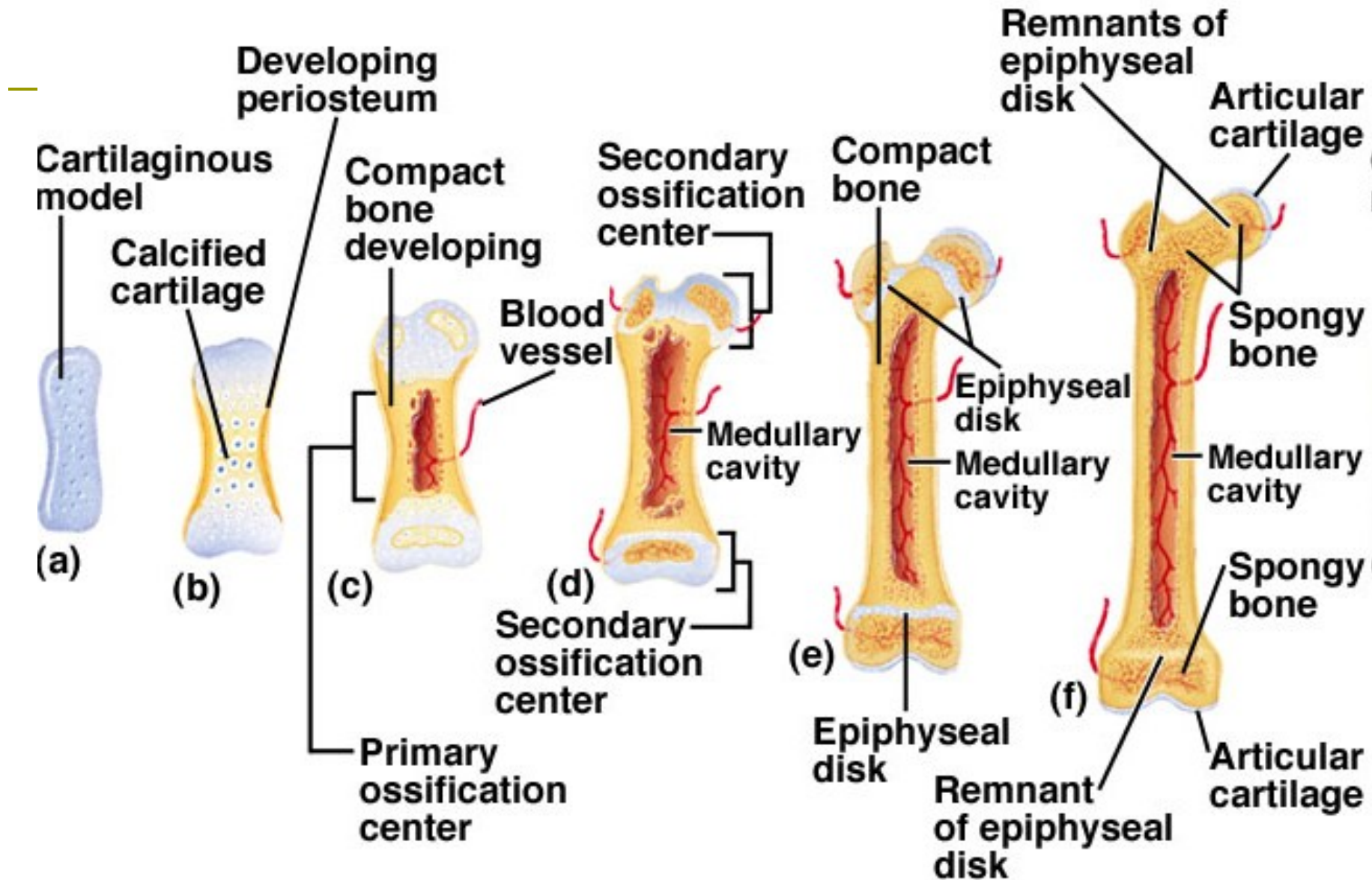
**Tvar kostí a jejich uspořádání
reaguje na jejich zatížení**

http://editthis.info/corposcindosis/Changes_to_Individual_Effectors,_part_3

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/72869/bone/41886/Remodeling-growth-and-development>

Endochondral Bone Development

Osifikační centra

Primární

Sekundární

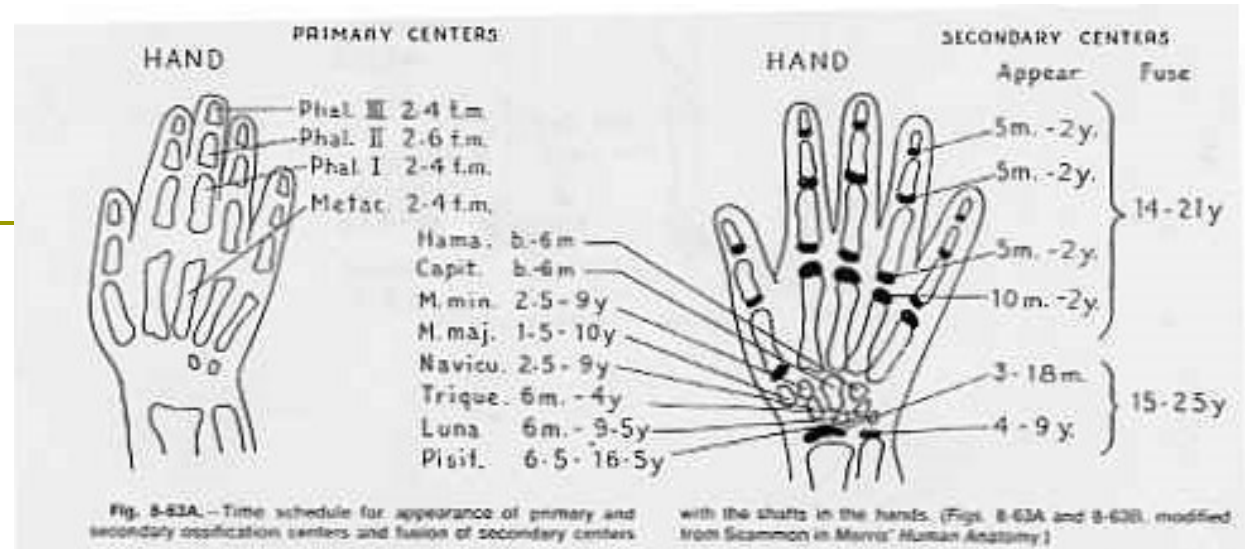
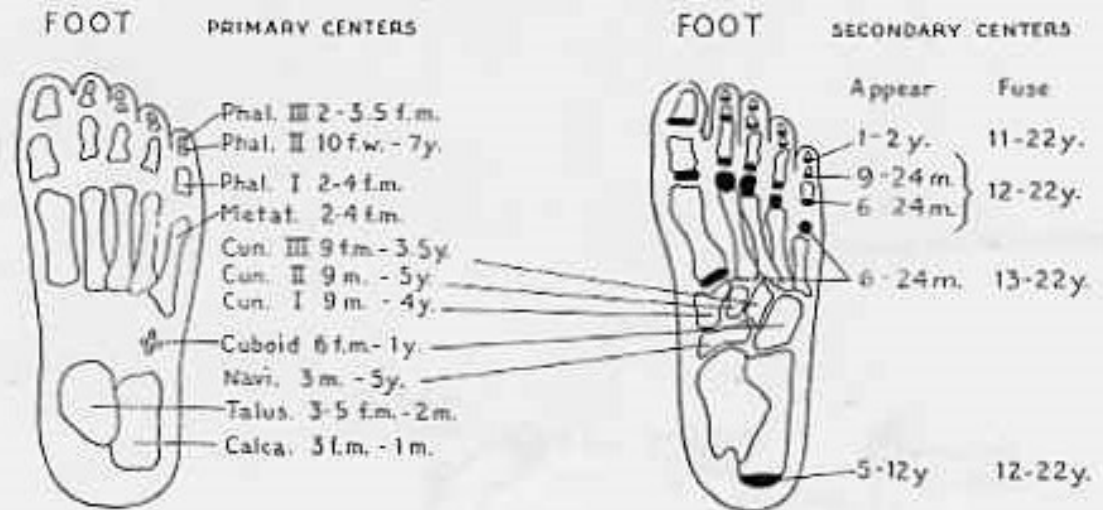
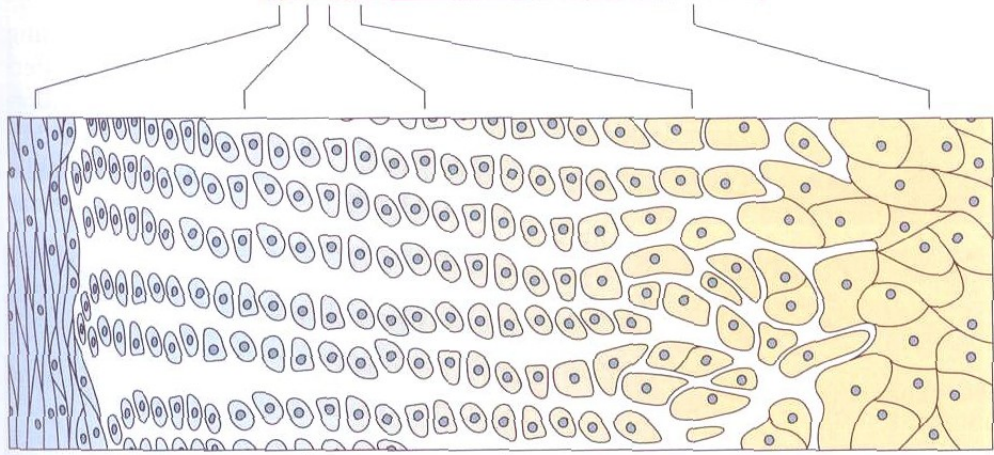
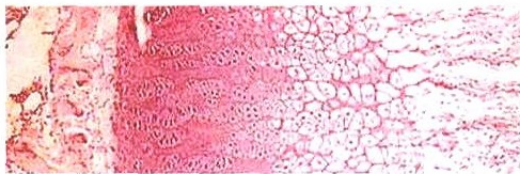

Fig. 8-63B. - Time schedule for appearance of primary and secondary ossification centers and fusion of secondary centers with the shafts in the feet.

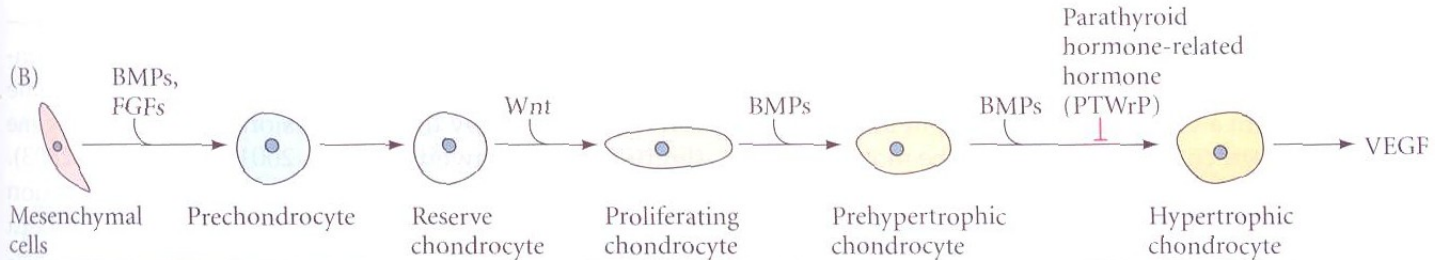
f.m. = fetal months; m = post natal months; y = year

(A)

Reserve chondrocytes → Proliferating chondrocytes → Prehypertrophic chondrocytes → Hypertrophic chondrocytes → Endochondral bone

(B)

Pax1

NCAM
N-cadherin

Sox9, Agrin,
collagen 2

Runx2, Dlx5/6

Twist

Runx2

Wnt

Ihh

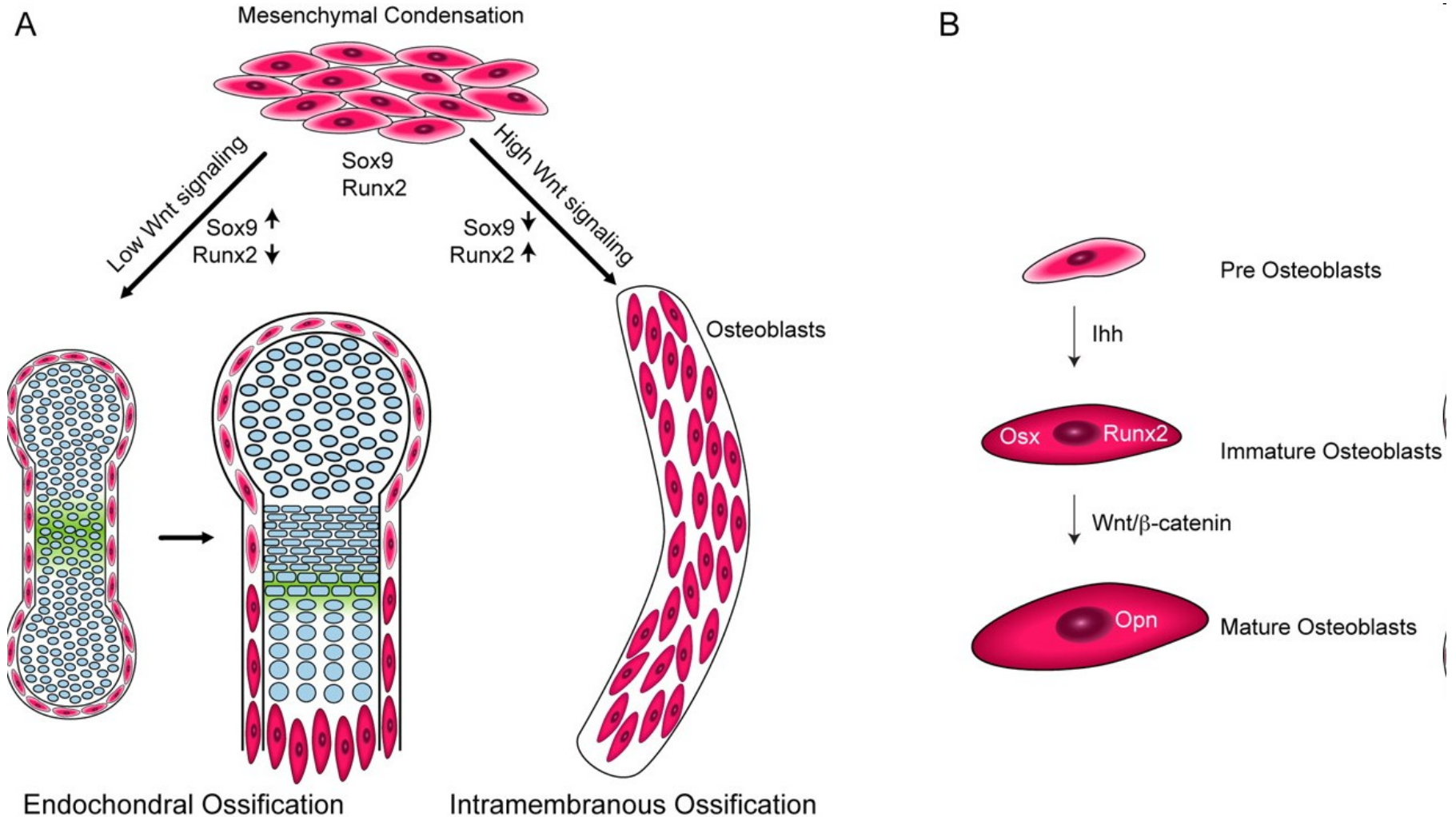
Osteocyte

Pre-osteoblast

Osteoblast

osterix

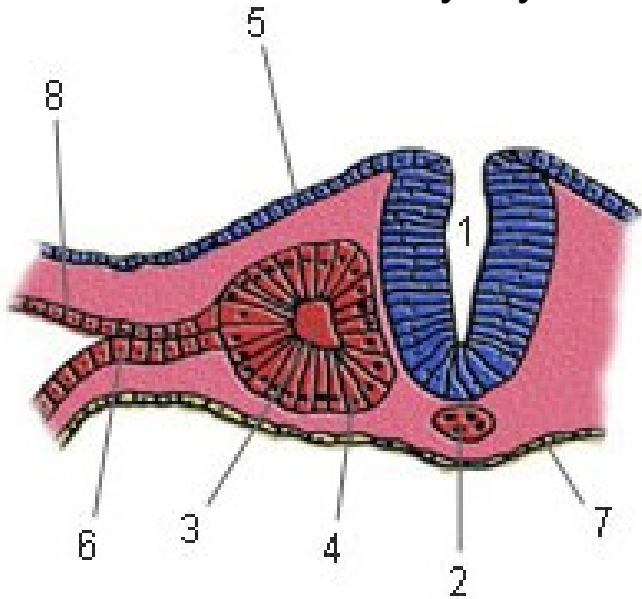
Role Wnt

Diferenciace somitů

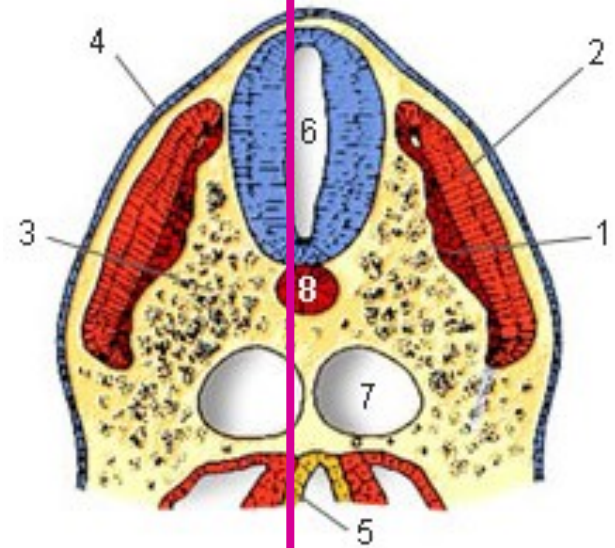
3 týdny

1. Neurální rýha
2. Notochord
3. Somit
4. Ventrální část somitu
5. Ectoderm
6. Intermediální mezoderm
7. Endoderm
8. Somatopleura

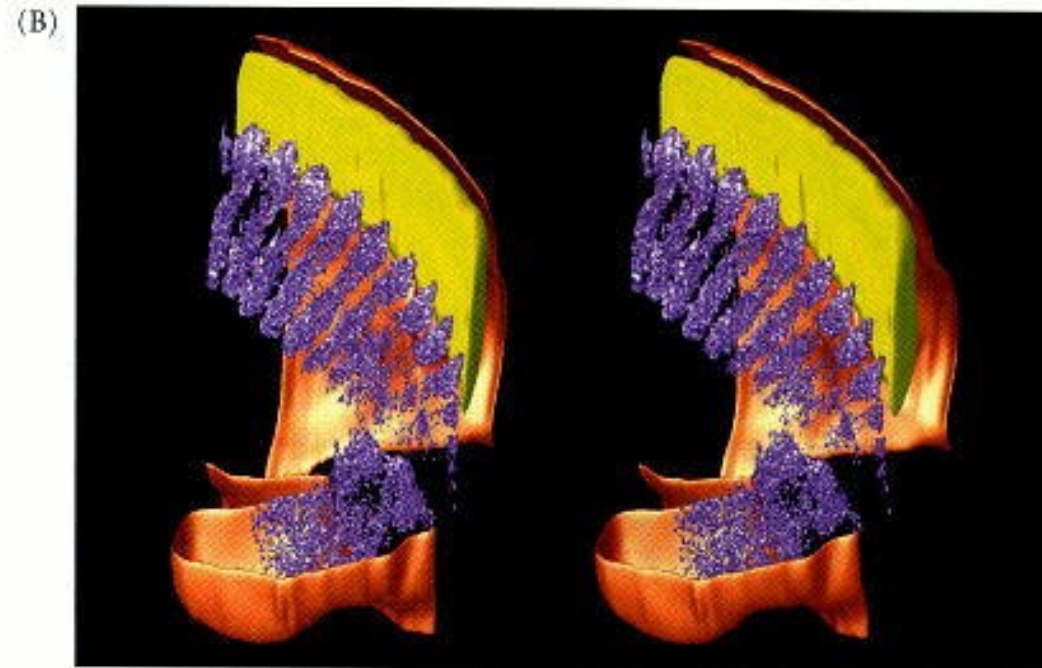
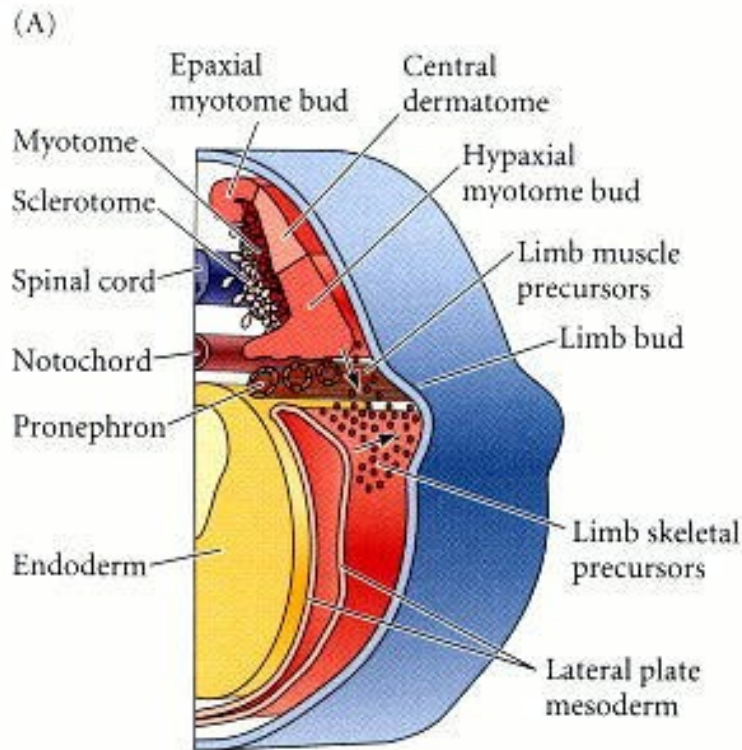
<http://www.embryo.chronolab.com/mesoderm.htm>

4 týdny

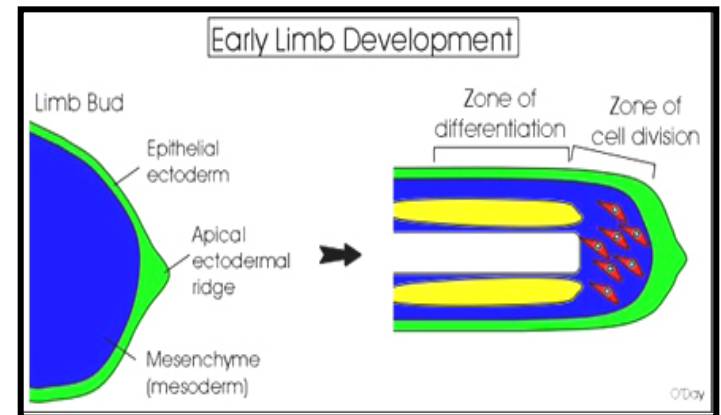
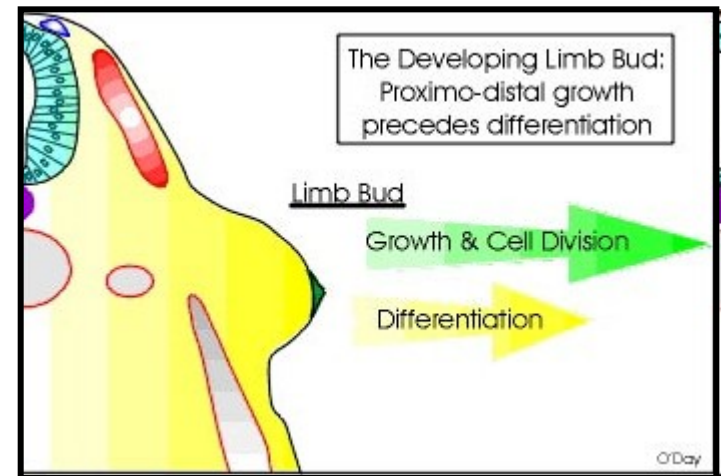
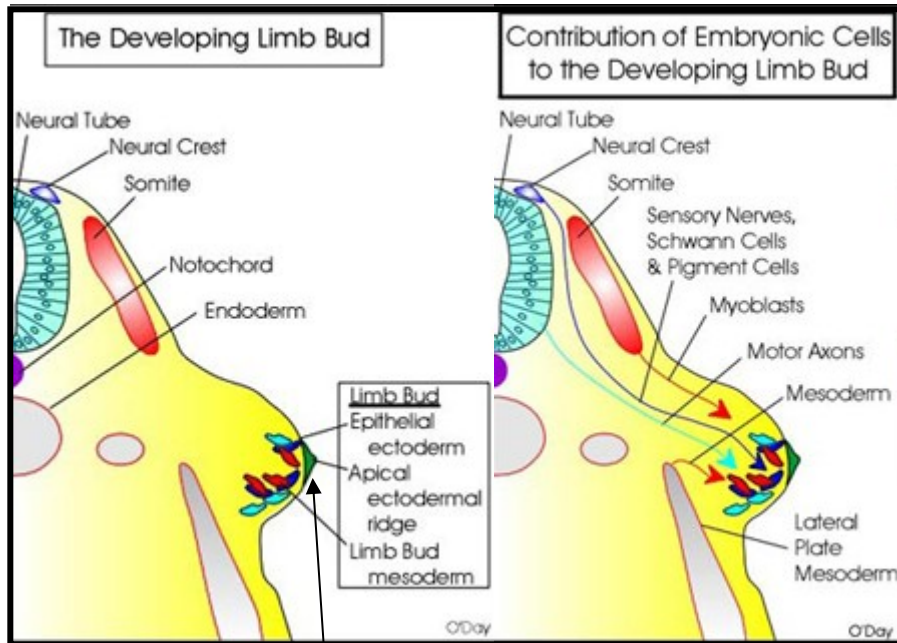
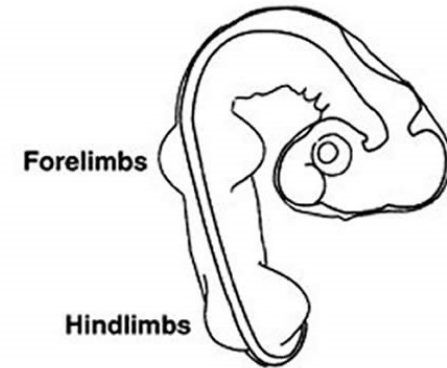
1. Myotom
2. Dermatome
3. Sklerotom
4. Ektoderm
5. Endoderm
6. Neurální trubice
7. Dorsální aorta
8. Notochord

Základ končetin

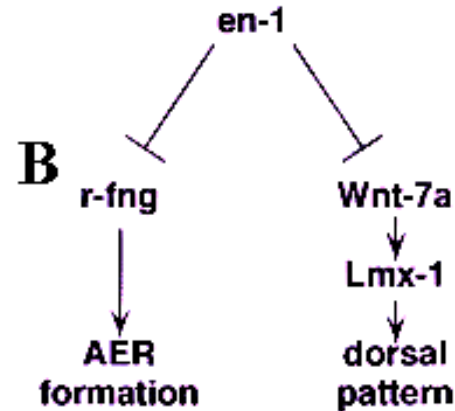
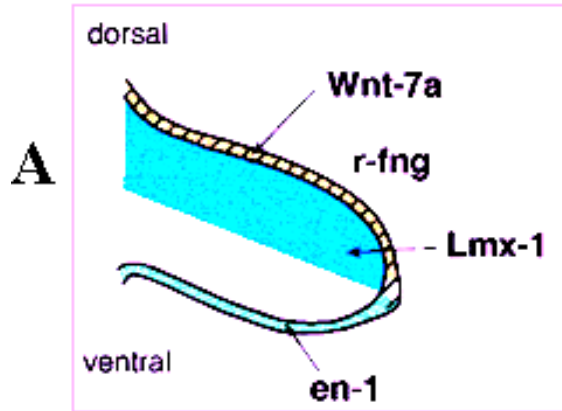
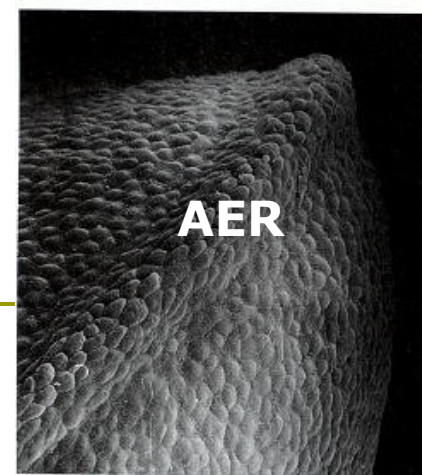
Myf5 – buňky z myotomu putují do Končetinového pupene – 3D

Původ buněk končetin

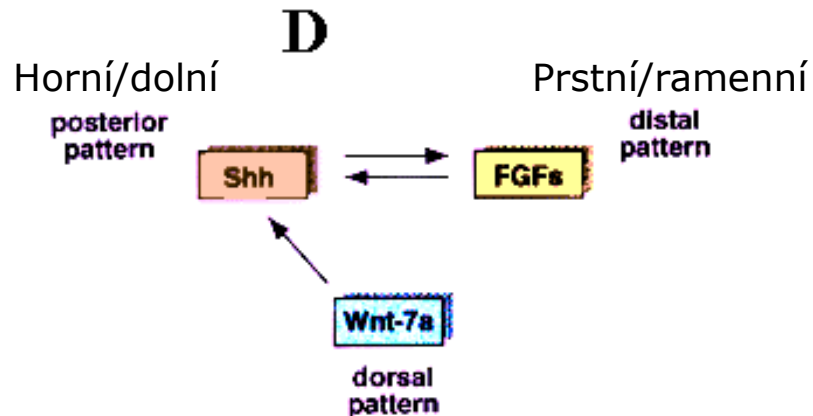

AER... apical ectodermal ridge (hřeben)

Signální dráhy

En-1 exprese zabraňuje vyvinutí dorsálního charakteru (Wnt 7a) ve ventrální polovině

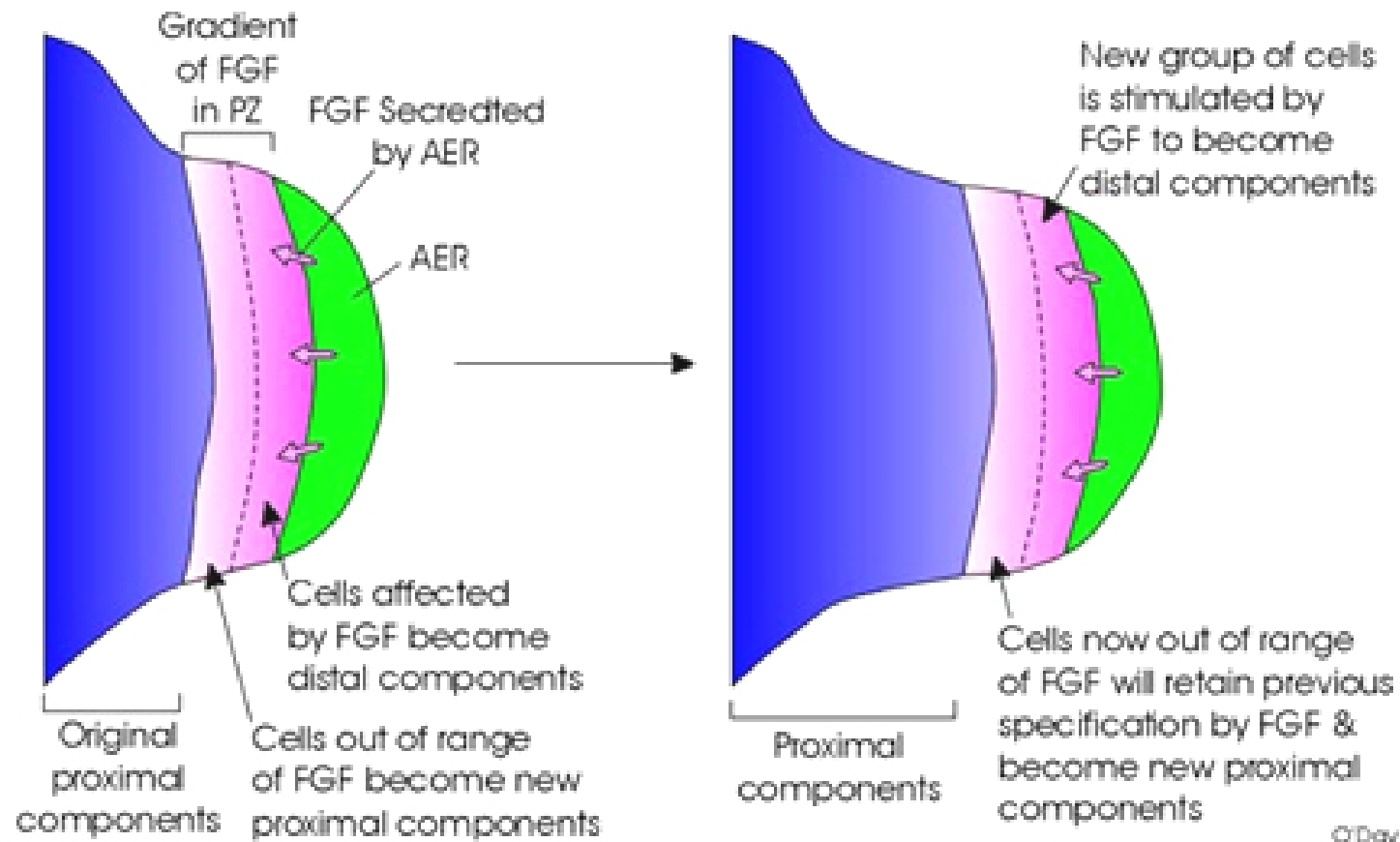

na rozhraní buněk, které produkují a neprodukují r-fng se vyvíjí AER (FGF)

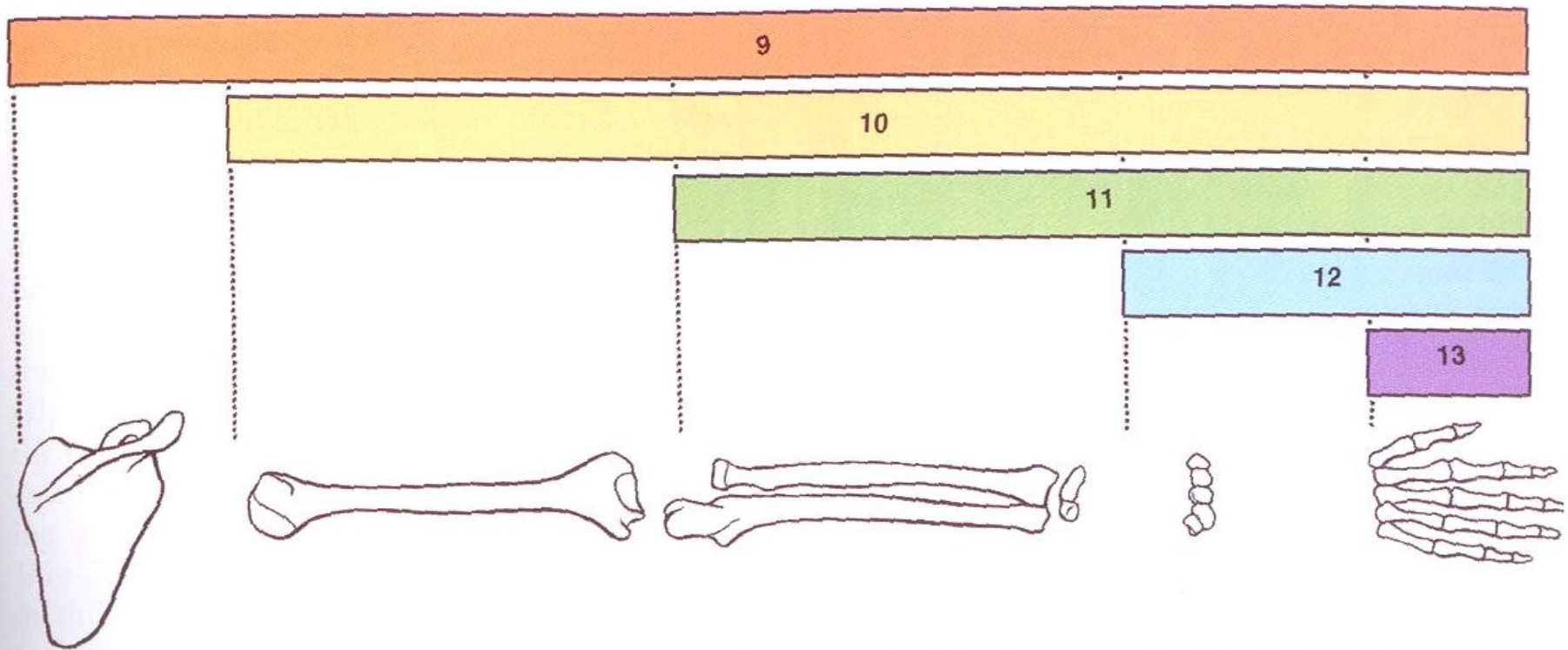
Shh je specifické pro zónu polarizační aktivity pro tři osy

Role FGF v prodlužování pupene

Progress Zone & FGF Signaling in Normal Limb Development

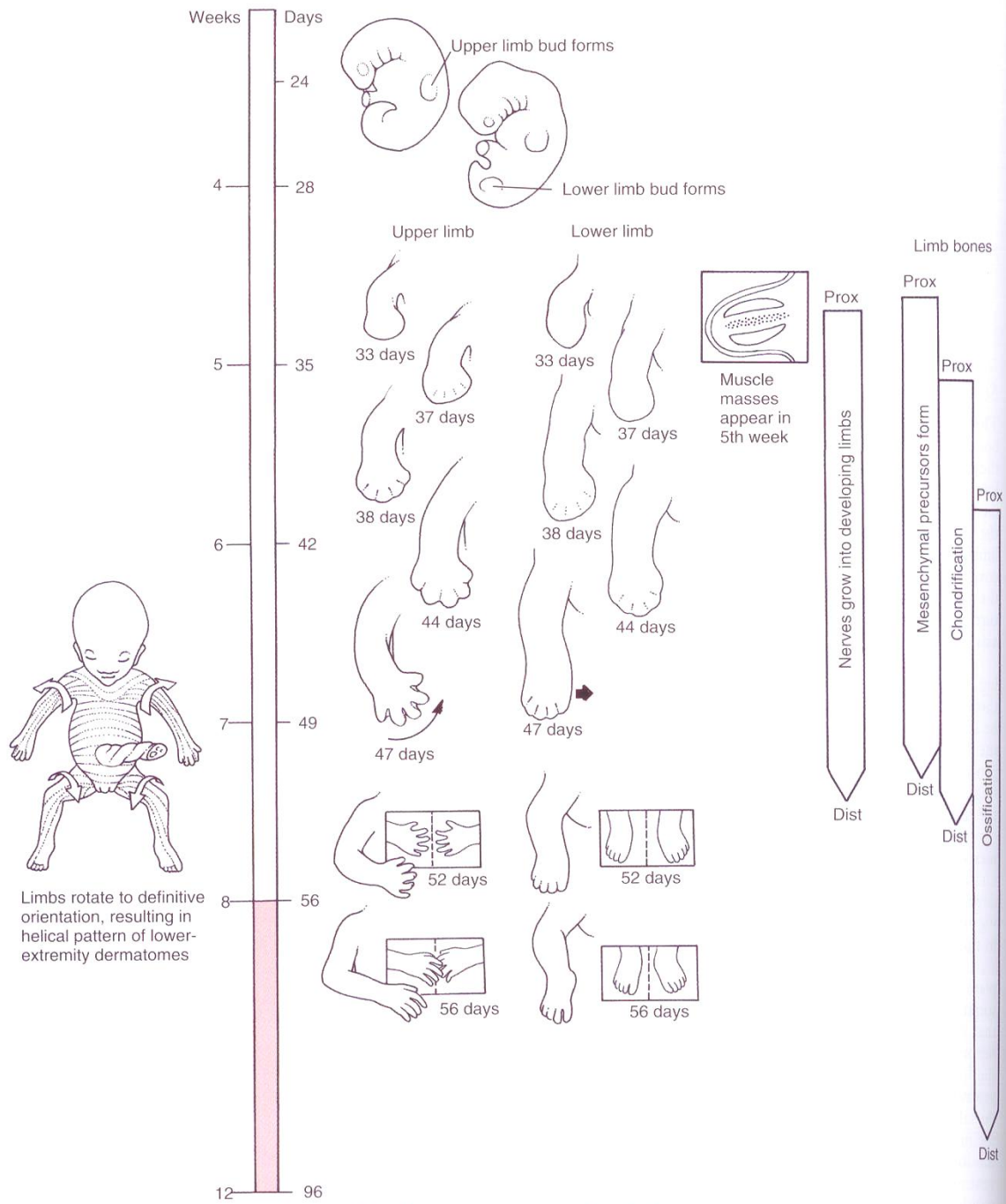

Role Hox genů

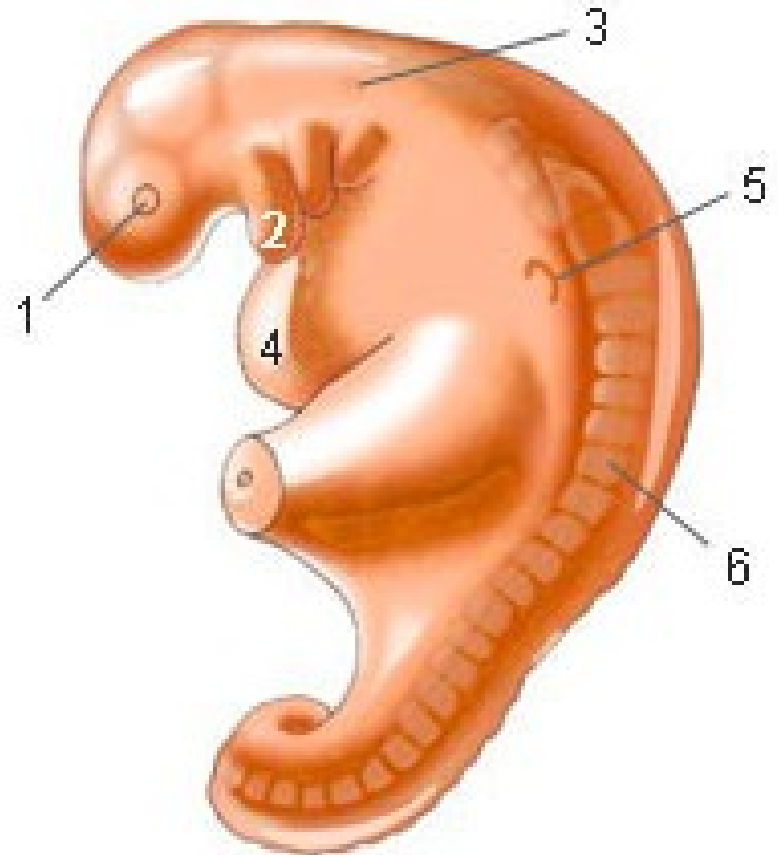
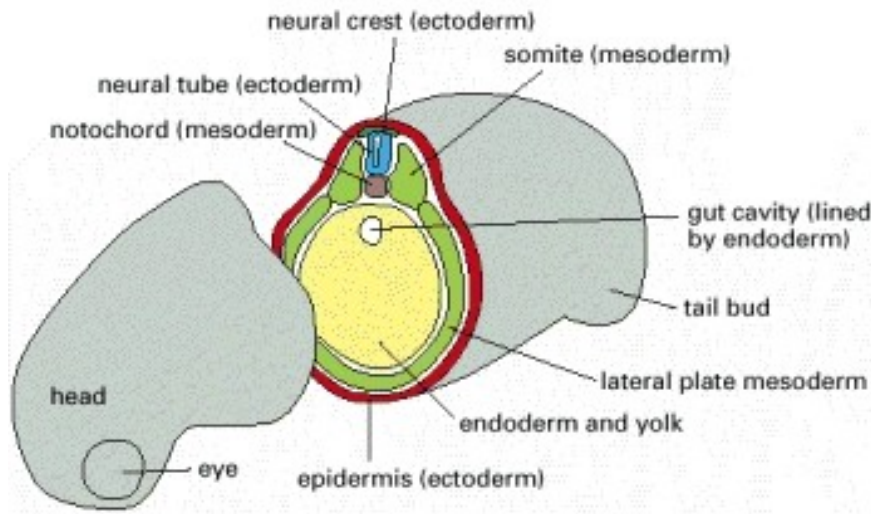

Figure 11–22. *Hoxd* gene expression patterns in relation to definitive segments of the upper extremity. (Modified from Davis AP, Witte DP, Hsieh-Li HM, et al. 1995. Absence of radius and ulna in mice lacking *Hoxa-11* and *Hoxd-11*. *Nature*. 375:791.)

Časová osa

Vývoj axiálního skeletu

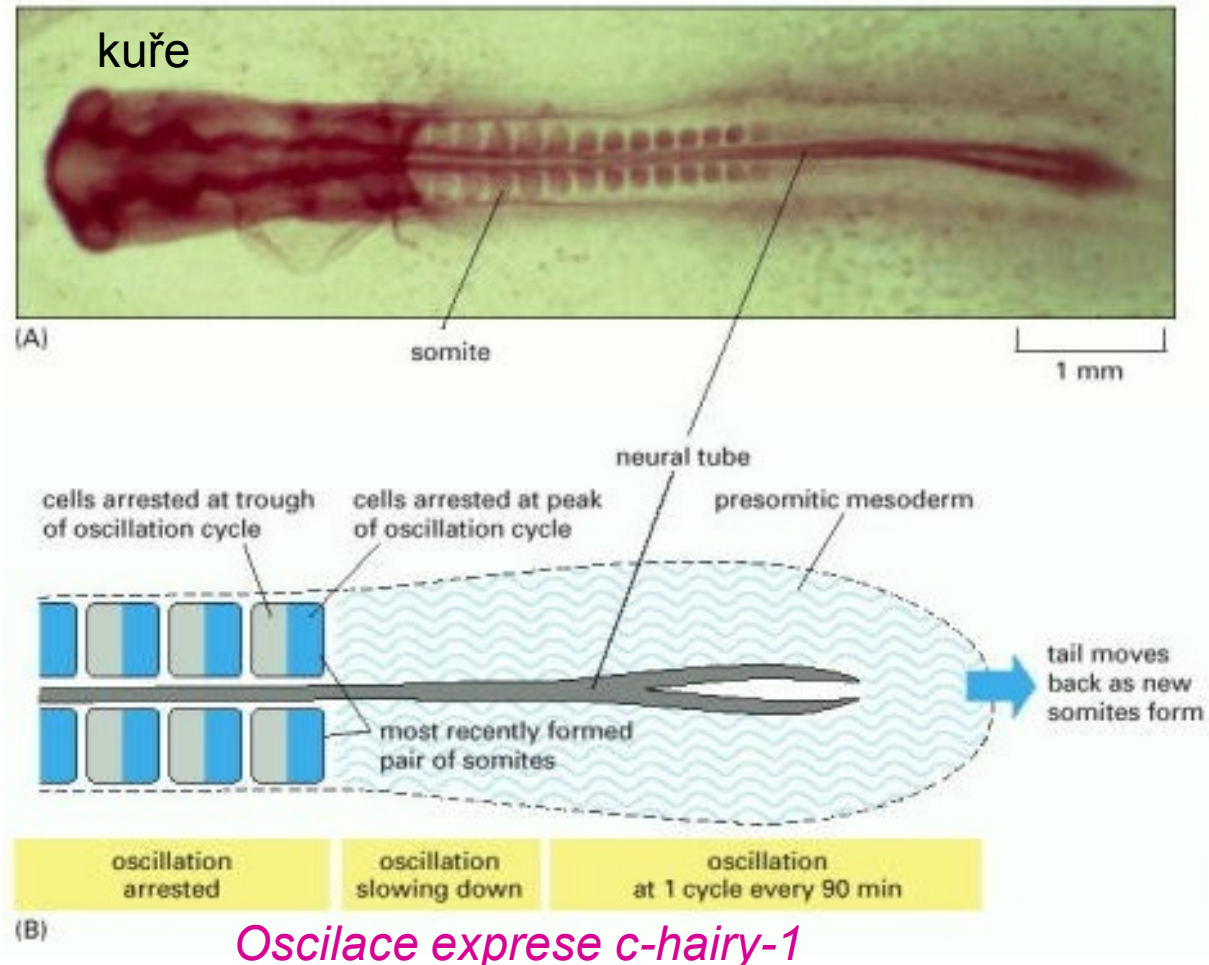

Vytváření somitů

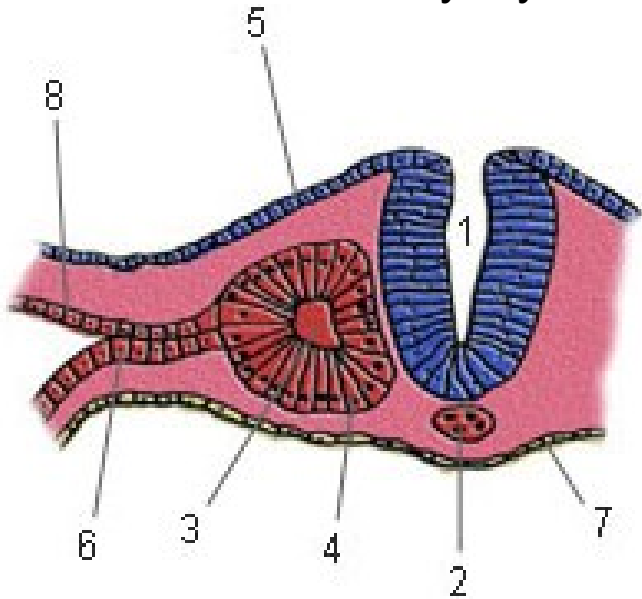
Fgf8 (mezenchym)

- Wnt3a vs. Axin
- Wnt3a - Notch - Hairy1

Diferenciace somitů

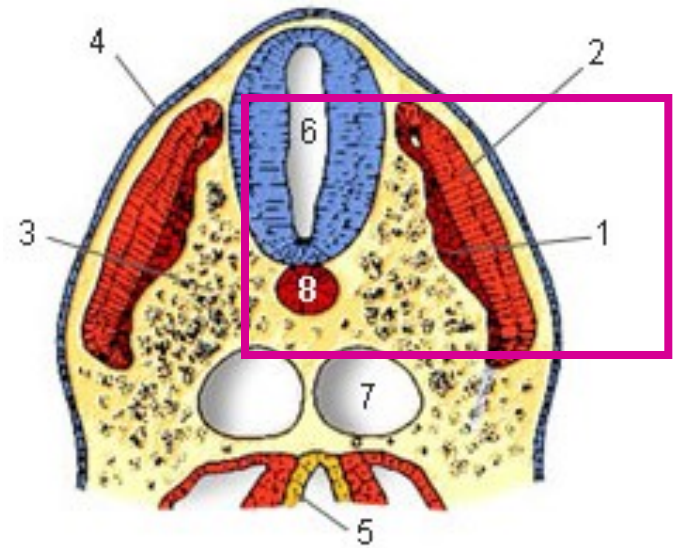
3 týdny

1. Neurální rýha
2. Notochord
3. Somit
4. Ventrální část somitu
5. Ectoderm
6. Intermediální mezoderm
7. Entoderm
8. Somatopleura

<http://www.embryo.chronolab.com/mesoderm.htm>

4 týdny

1. Myotom
2. Dermatome
3. Sclerotom
4. Ektoderm
5. Entoderm
6. Neurální trubice
7. Dorsální aorta
8. Notochord

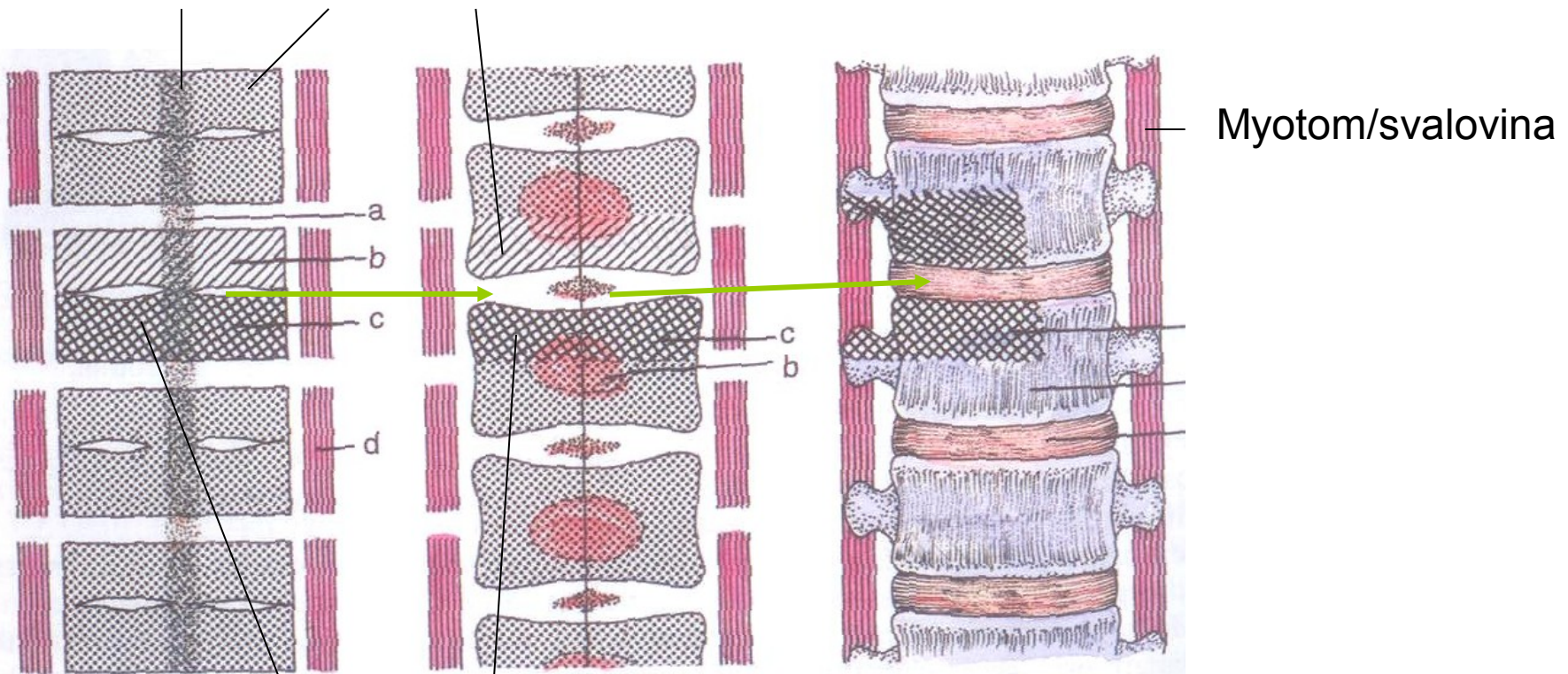
Přeřazení sklerotomů a myotomů

3 týdny

4-5 týdnů

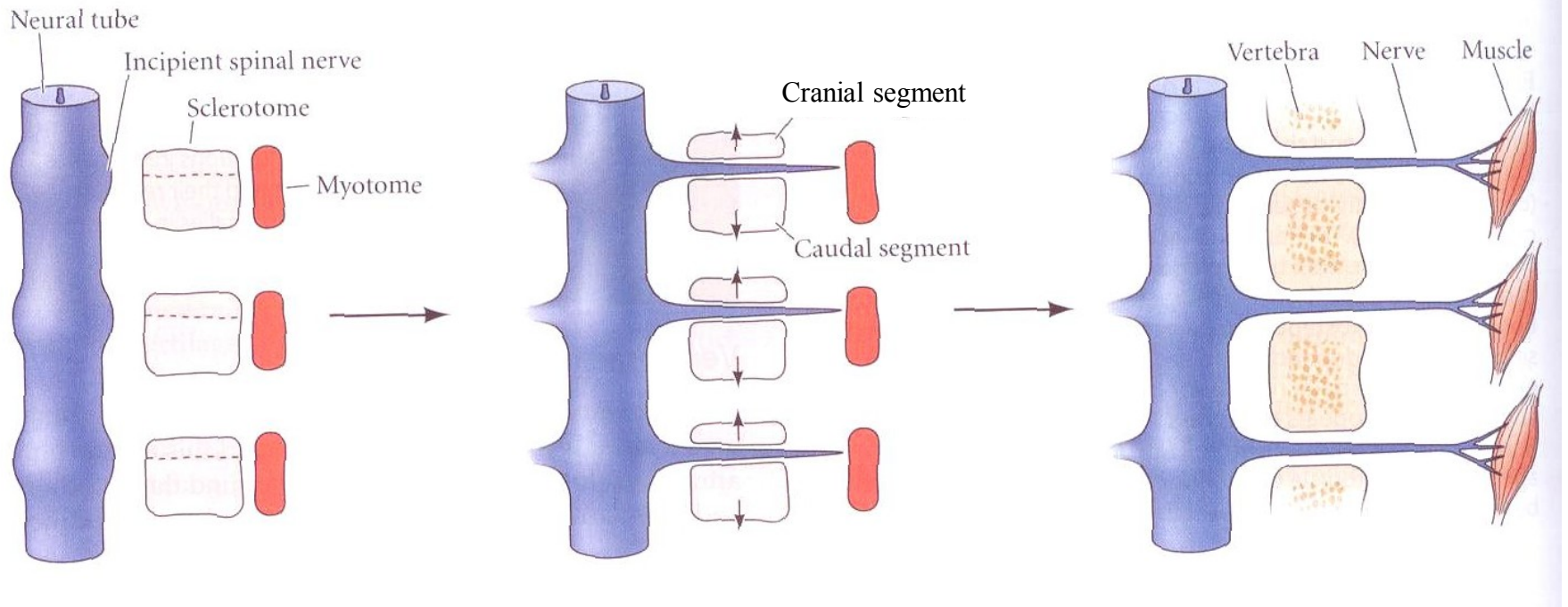
po narození

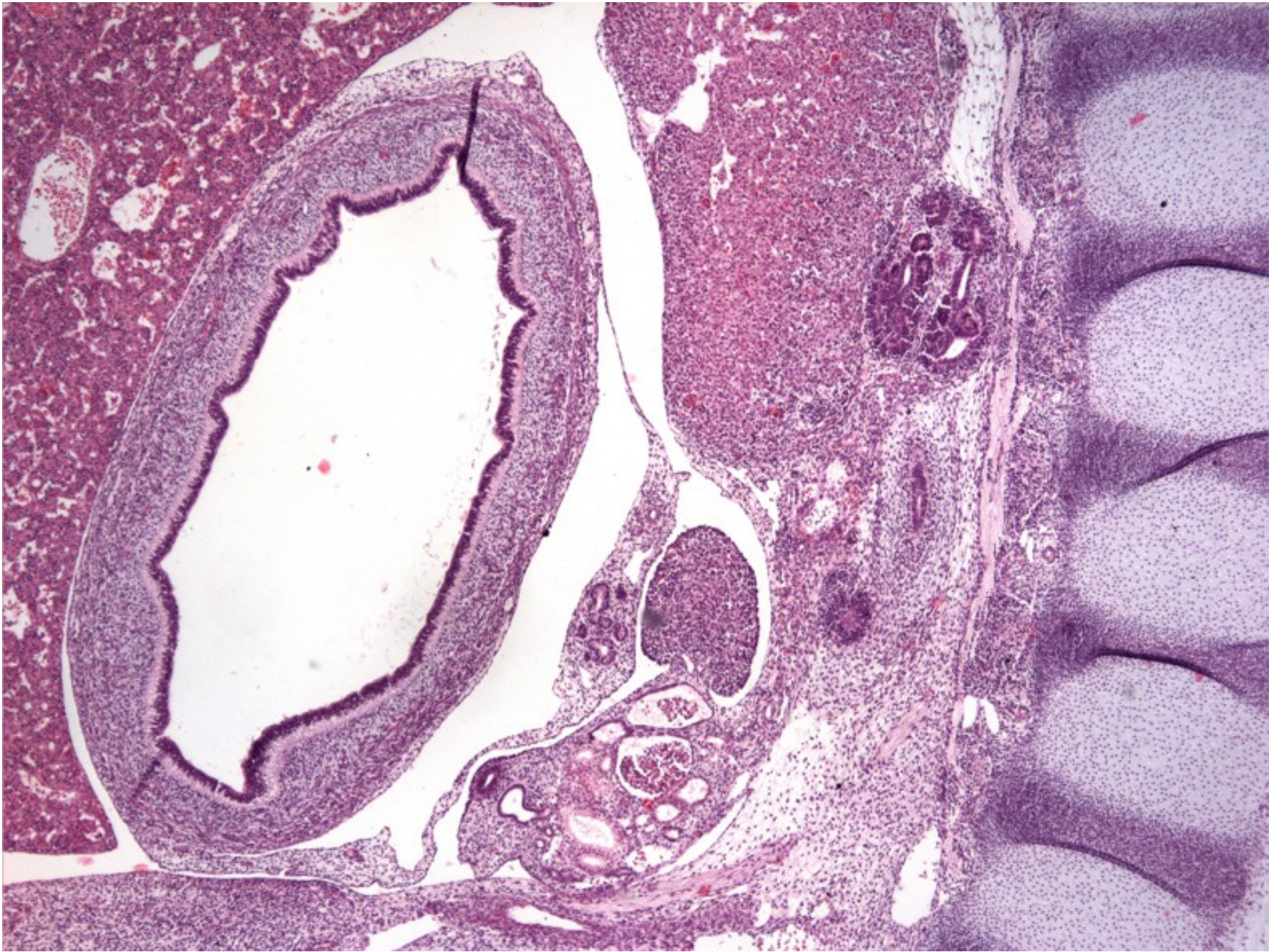
Chorda   Kraniální část sklerotomu

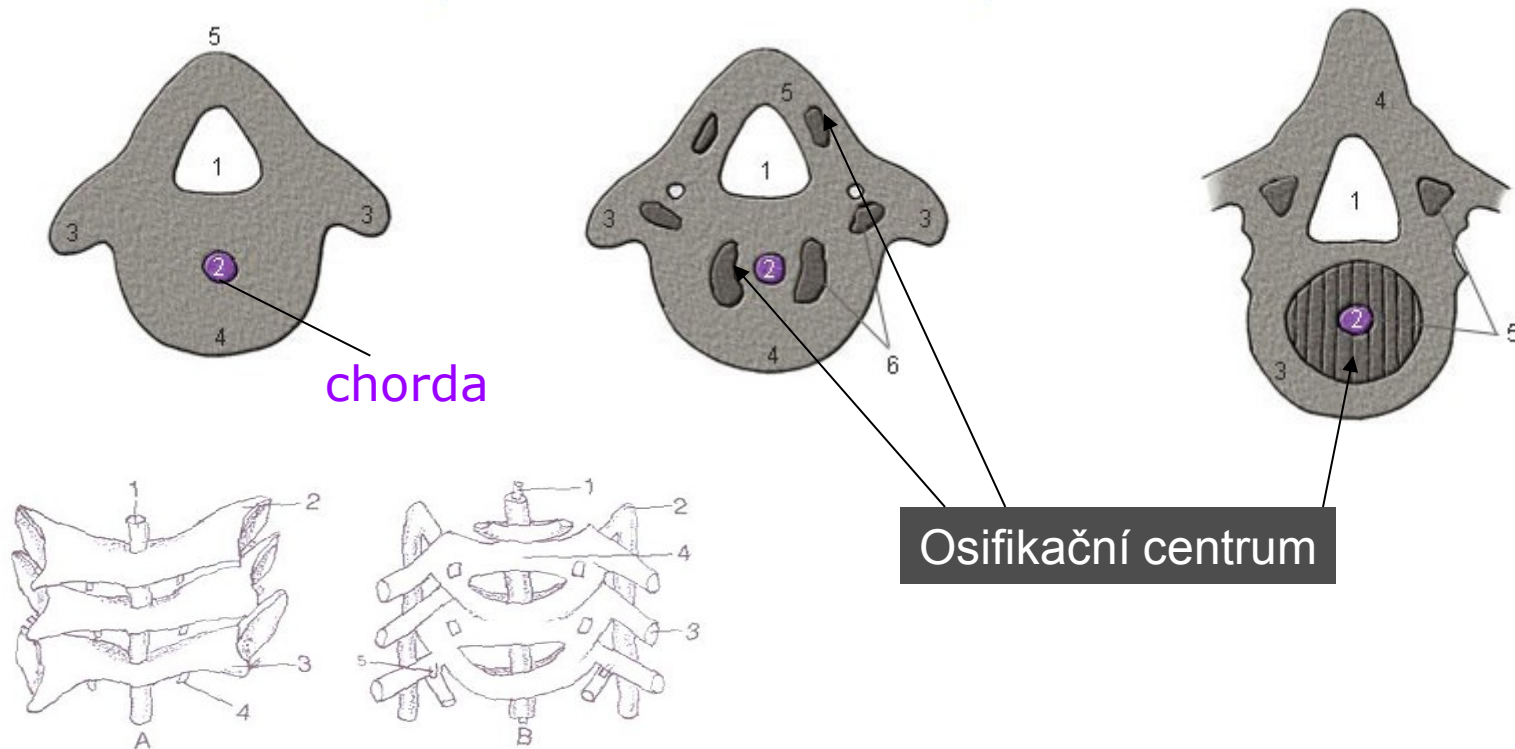
Kaudální část sklerotomu s kondenzovaným mezenchymem

Inervace myotomu

Vývoj obratlů

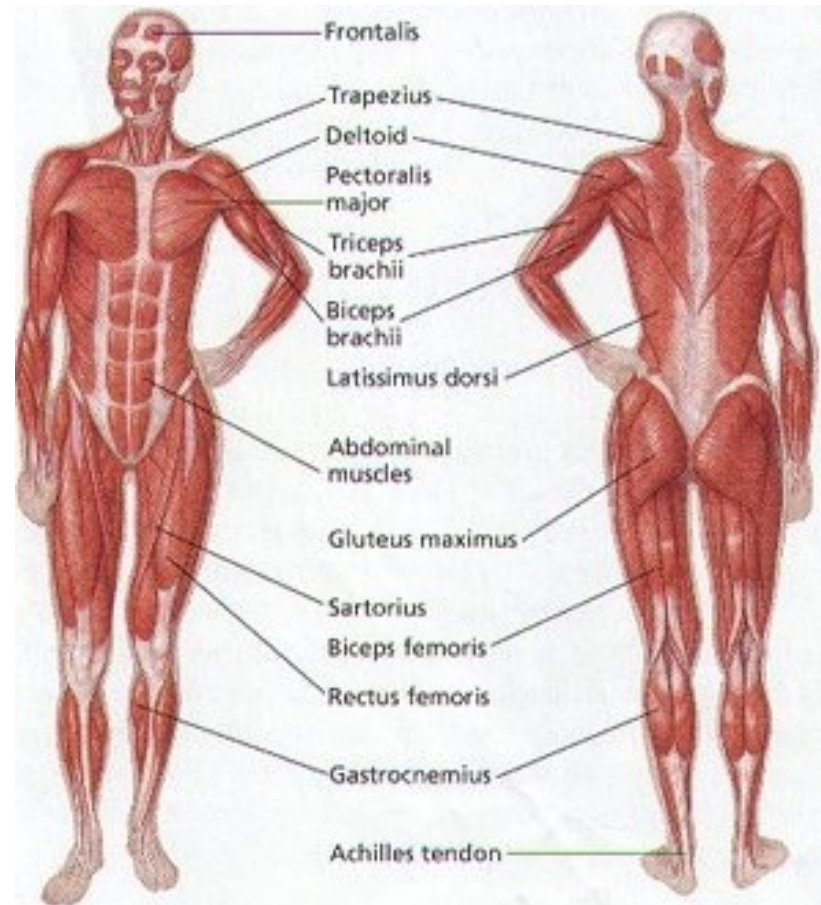

Obr. 8.8 Schéma vývoje obratlů.

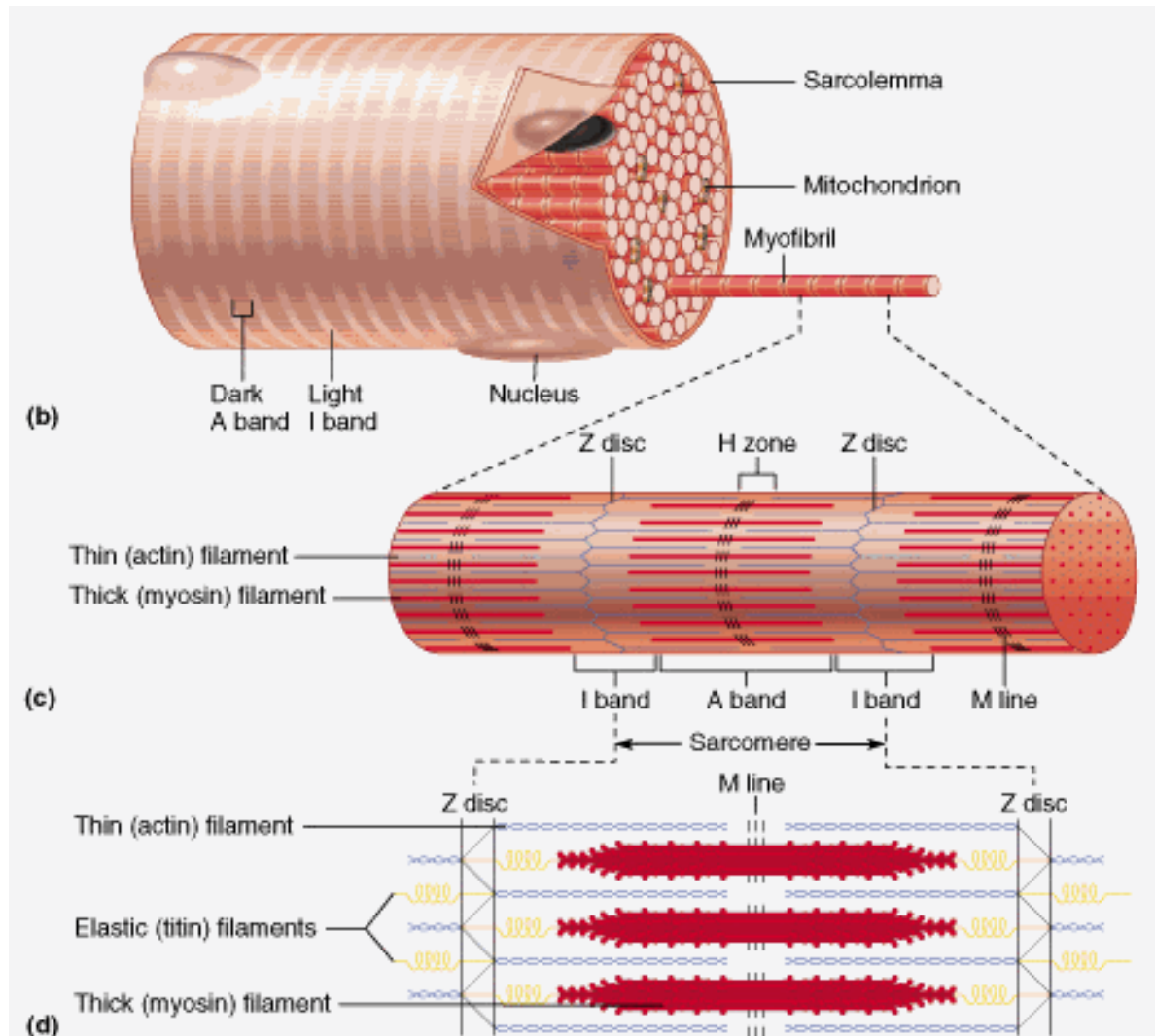
A – Blastémové základy obratlů embrya 7 mm dlouhého. 1 – chorda, 2 – neurapofýza, 3 – pleurapofýza, 4 – intersegmentová arterie.
B – Blastémový základ obratlů embrya 9 mm dlouhého. 1 – chorda, 2 – neurapofýza, 3 – základ žebra, 4 – fibrocartilago intervertebralis, 5 – intersegmentová arterie.

Svalovina

Struktura a funkce svaloviny

Svalovina

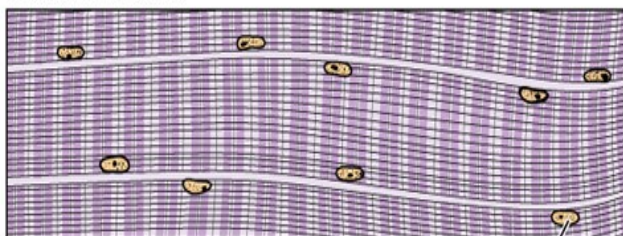
- skeletální

- srdeční

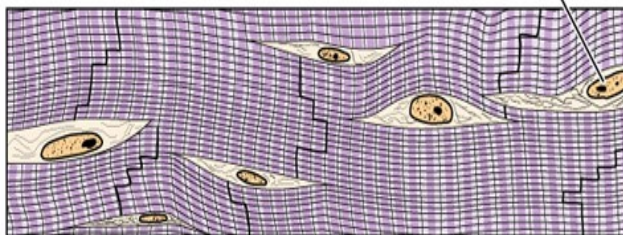
- hladká

Muscle types

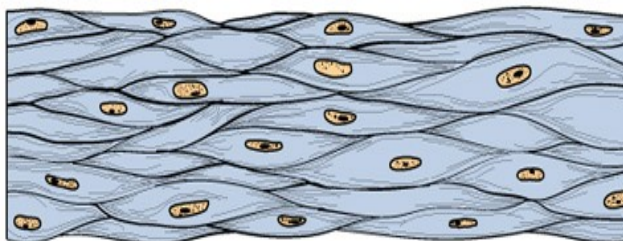
Skeletal muscle

Cardiac muscle

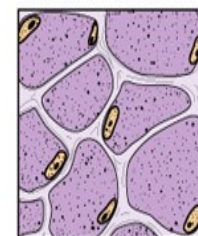

Smooth muscle

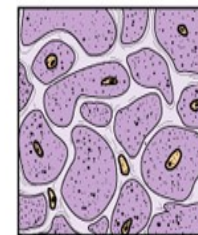
Activity

Cross sections

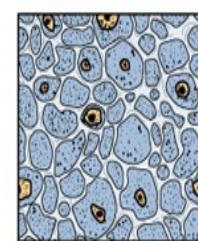
Strong, quick
discontinuous
voluntary
contraction

Nuclei

Strong, quick
continuous
involuntary
contraction

Intercalated disks

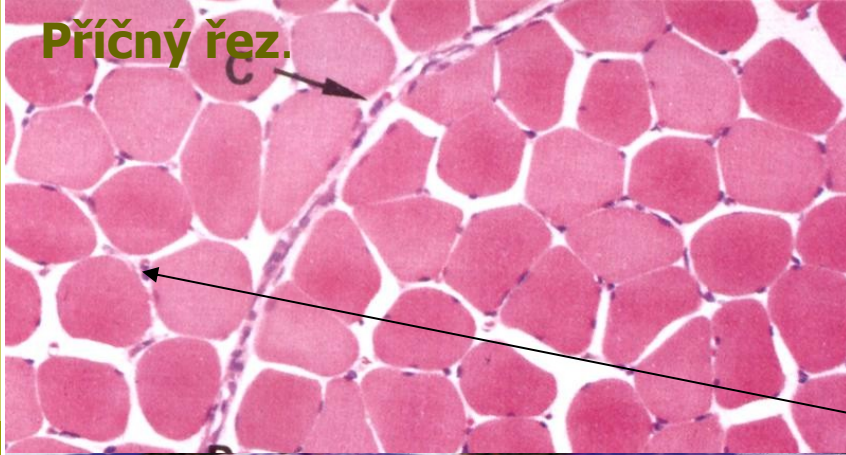

Weak, slow
involuntary
contraction

Podélný řez

Příčný řez.

Kosterní svalovina

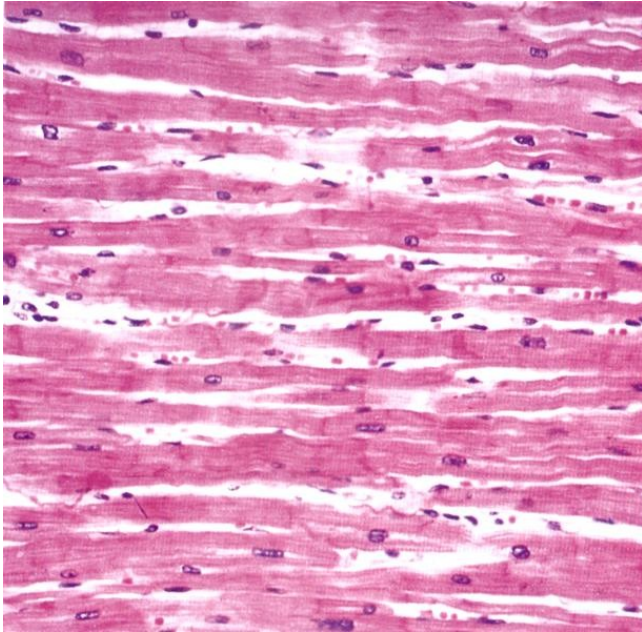
Morfologická jednotka:

Syncytium – soubuní – vlákno dlouhé až 30 cm

- zploštělá jádra pod plazmatickou membránou (sarkolema)

Progenitorové – satelitní buňky

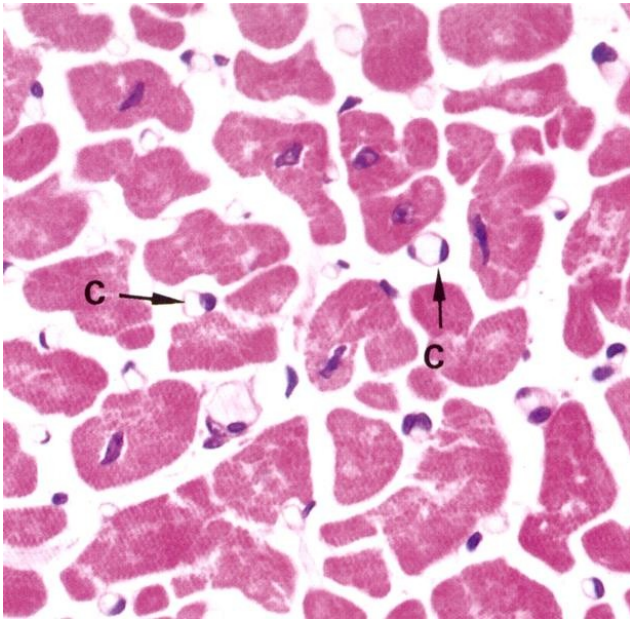
Srdeční svalovina

Jednotlivé buňky ale stahují se synchronně
(funkční soubuní)

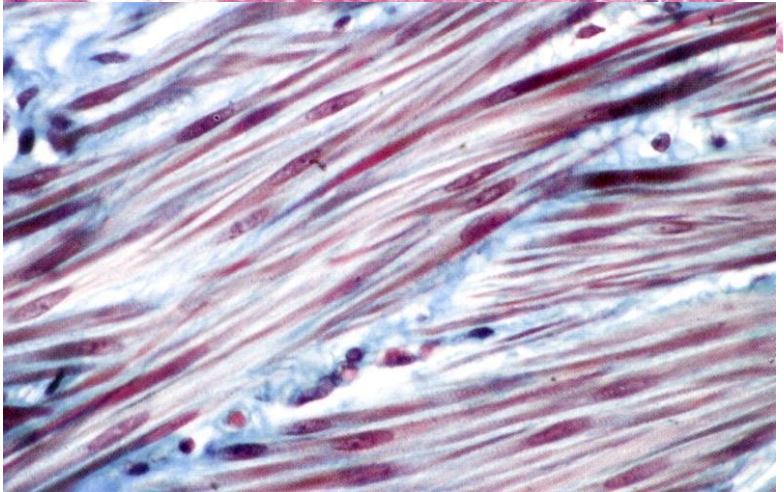
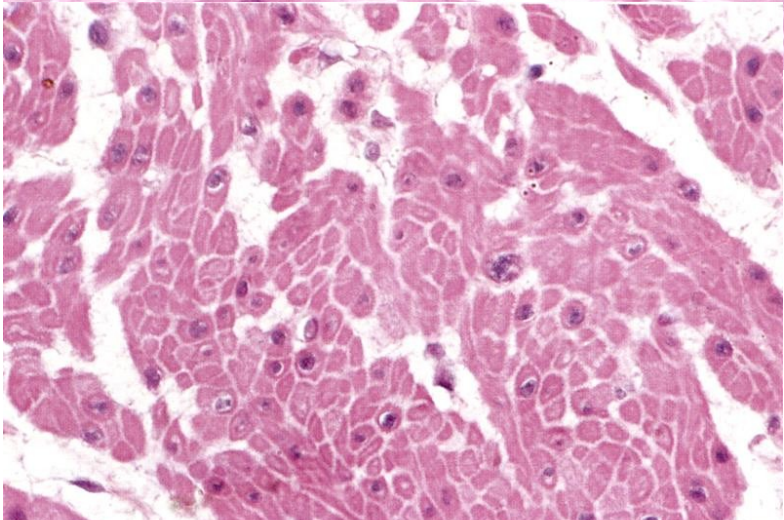
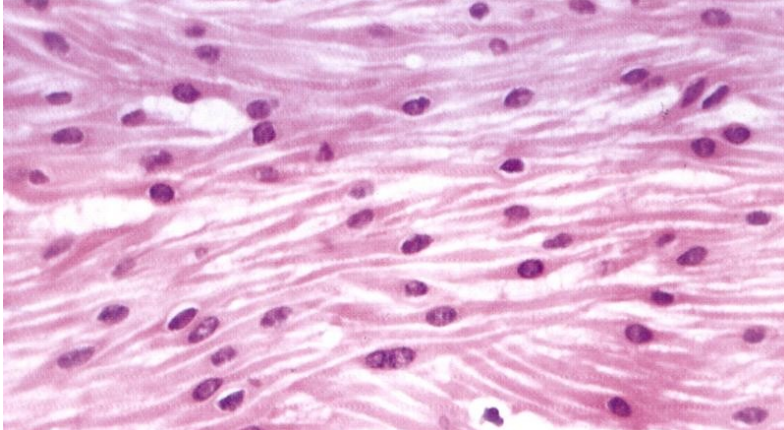
Morfologická jednotka

- Kardiomyocyt** - prodloužený, větvící se
- oválná jádra uložena centrálně

Hladká svalovina

Morfologická jednotka

Buňka hladké svaloviny

- vřetenovitá buňka bez žíhání velká 1–500 μm
- každá b. je obklopena bazální membránou a retikulárními vlákny
- podlouhlé jádro lokalizované centrálně

Regenerace svaloviny

Kosterní svalovina – neschopná mitotické aktivity. Regenerace je dosažena prostřednictvím **satelitních** nediferencovaných buněk

Srdeční svalovina – neschopná regenerace. Za opravu poškozeného svalu zodpovídají fibroblasty – jizva (ischemické poškození – infarkt m.)

Hladká svalovina – zachována mitotická aktivita

Srdeční svalovina

Derivována ze splachnopleury (obklopí primitivní srdeční trubici lemovanou endotelem)

Myoblasty nefúzují, ale velmi pevně se spoji interkalárními disky

Hladká svalovina

Derivována ze splachnopleury

Tvoří svalovinu střeva, průdušnice, průdušek, měchýřů a urogenitálu

Výjimka!!!

Svěrače, dilatátor zornice a myoepiteliální buňky v prsní a potní žláze jsou **ektodermálního** původu

Kosterní svalovina

Somity diferencují do

sklerotomu
dermatomu

a dvou oblastí, ve kterých se formuje svalovina (myoblasty)

1. Blízko neurální trubice

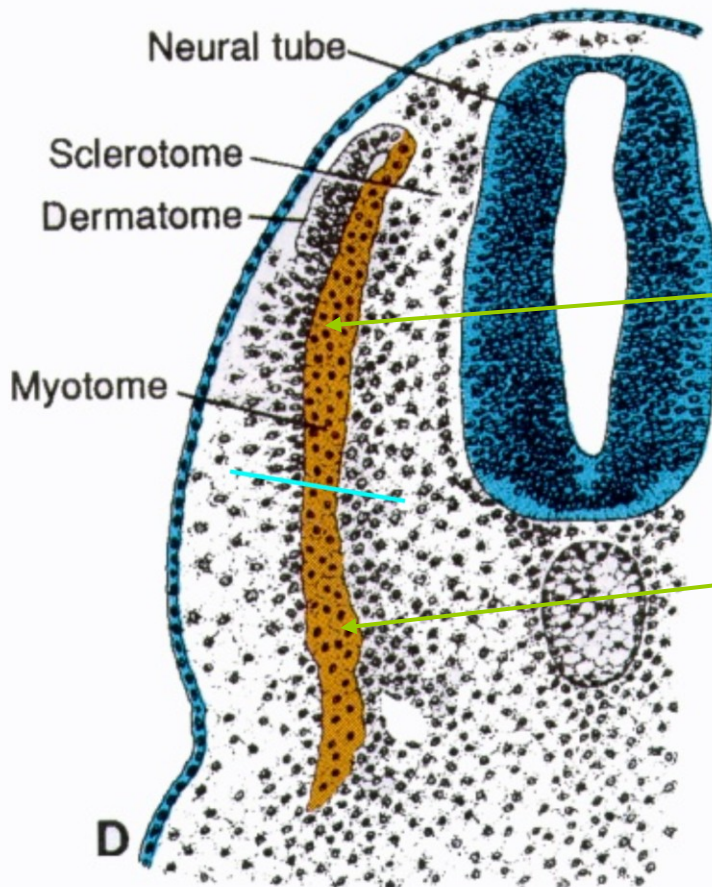
- mezižeburní svaly, hluboké zádové svaly (epaxiální)

2. Dále od neurální trubice

- svaly tělního korpusu, končetin, jazyka (hypaxiální)

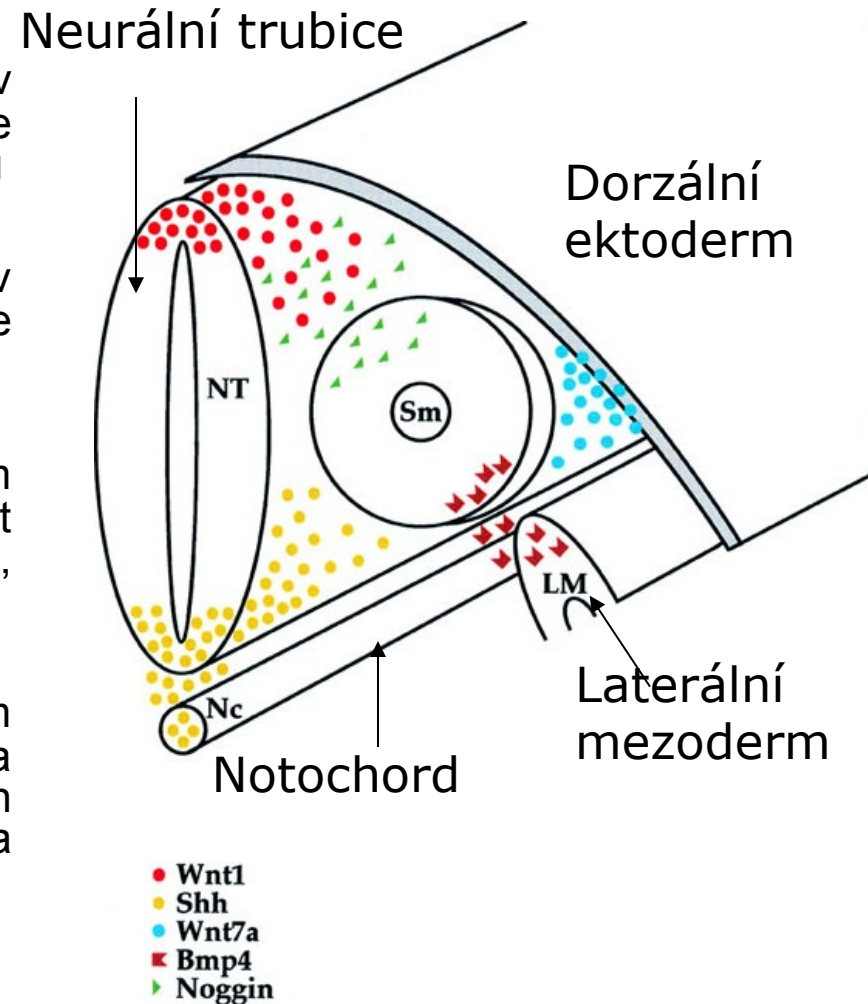
Většina buněk v centru myotomu rychle proliferuje a diferencuje

Část jich zůstává nediferencovaná (satelitní buňky – obnova)

Aktivace myogeneze

- **Shh** – produkován notochordem – vliv na ventrální část somitu (Sm) (indukce sklerotomu a střední část dermomyotomu)
- **Wnt1** – produkován neurální trubicí – vliv na dorzomediální část Sm (indukce exprese Myf5 – zádové svaly)
- **Wnt7a** – produkován dorzálním ektodermem – vliv na dorzolaterální část Sm (indukce svalů tělního korpusu, končetin)
- **BMP4** – produkován laterálním mezodermem – blokuje aktivaci MyoD a časnou diferenciaci laterálních domén Sm. Jeho aktivita je později inhibována Nogginem z neurální trubice.

Signální dráhy ovlivňující diferenciaci somitů

□ Chorda a ventrální část neurální trubice – **Shh** – diferenciace sklerotomu (produkce Pax1 – řídí chondrifikaci a osifikaci)

□ Dorzální část neurální trubice

- **NT-3** – diferenciace dermomyotomu (**Pax3**)

- **Wnt1** - **Myf5** – zádové svaly
(z dorzolaterální části myotomu)

□ Laterální mezoderm

- **BMP4** - inhibiční efekt x Wnt7a
z epidermis = **Myo D** (svaly
korpusu a končetin)

